№. 122. СУББОТА 26 Октября. 26 Października. SOBOTA №. 122.

ВИЛЕНСКIЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Rocznie: W Wilnie . rs 10; Z przesyłką . — 12. Półrocznie: W Wilnie . — 5; Z przesyłką . — 6.

Kwartalna: W Wilnie . . — 3; Z przesyłką . — 3 k. 50; Miesięczna . — 1. Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНIЕ.

Часть Оффицiальная.

ВИЛЬНО.

23 сего октября депутацiя старообрядцевъ, прибывъ изъ Августовской губерніи въ г. Вильно, въ числѣ сорока человѣкъ, являлась Г. Главному Начальнику края и представила Его Высокопревосходительству всеподданнѣйшее письмо, на Имя ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА, отъ всѣхъ старообрядцевъ поселенныхъ въ трехъ уѣздахъ сказанной губерніи: Августовскомъ, Сейненскомъ и Кальварiйскомъ, въ числѣ до 5 тыс. душъ. Въ письмѣ этомъ, изъявляя вѣрноподданническую преданность свою ЕГО ВЕЛИЧЕСТВУ, они, между прочимъ, повергаютъ къ Престолу ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА искреннее прошенiе присоединить ихъ, на вѣчныя времена, съ землею, на которой живутъ, къ сильной Русской землѣ и предоставить имъ пользоваться всѣми выборными правами и льготами, Высочайше дарованными положенiемъ 19 февраля 1861 года.— Г-нъ Главный Начальникъ края, благосклонно принявъ сiю депутацiю, благодарилъ ихъ за испытанную преданность Престолу и Отечеству, выразивъ при томъ свое удовольствiе, что они живя много лѣтъ въ чуждой имъ средѣ, вполнѣ сохранили свою русскую народность. И въ самомъ дѣлѣ, не только физiономiи, но даже произношенiе сохранено ими въ совершенной чистотѣ, какъ будто они вчера прiѣхали изъ Великороссiйскихъ губерній. Обласканные и обрадованные милостивыми словами, депутаты рѣшились заявить свою просьбу о помилованiи двухъ чиновниковъ изъ г. Сувалокъ, на которыхъ упадали обвиненiя въ нѣкоторомъ содѣйствiи мятежникамъ и предназначавшихся потому къ отсылкѣ на жительство во внутреннiя губерніи, подъ надзоръ полицiи. Старообрядцы завѣрили, что чиновники эти всегда были внимательны къ нимъ, добросовѣстны въ разрѣшенiи ихъ просьбъ по разнымъ дѣламъ и ограждали ихъ отъ мятежниковъ. Его Высокопревосходительство уважилъ просьбу депутатовъ и приказалъ освободить сказанныхъ чиновниковъ и возвратить на мѣста жительства, полагаясь на ручательство за нихъ старообрядцевъ. Этотъ знакъ довѣрiя къ нимъ Г. Главнаго Начальника края былъ принятъ ими съ особеннымъ восторгомъ, и они съ истинно русскою патрiархальною простотою изъявляли за это свою благодарность.

Всеподданнѣйшее письмо подписано по уполномочiю 4,900 старообрядцевъ и отправлено Г. Главнымъ Начальникомъ края къ Министру внутреннихъ дѣлъ, для представленiя на Высочайшее ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА благовоззрѣнiе.

ВСЕПОДДАННѢЙШIЯ ПИСЬМА.

Отъ временно-обязанныхъ крестьянъ Гродненской губерніи, Сокольскаго уѣзда 2-го Круглянскаго волостнаго общества.

Августѣйшiй МОНАРХЪ!

Всемилостивѣйшiй ГОСУДАРЬ!

Изъ многихъ городовъ обширной Россiи доносятся до Престола Твоего выраженiя готовности стать крѣпко на защиту Русской земли.

Волость наша мала и совершенно бѣдна; всѣ изъ насъ люди простые и неученые, но и въ насъ говоритъ Русская кровь, и въ насъ бьется любовью къ Православной родинѣ наше сердце. Выслушай же, ГОСУДАРЬ, наше не искусное, но правдивое слово.

Можно сказать, приложивъ руку къ сердцу, что мы всегда были готовы и теперь готовы принять живѣйшее участiе для возстановленiя общественнаго спокойствiя намъ дорогой Россiи. Въ рядахъ христолюбиваго воинства наши родные проливаютъ кровь свою за насъ, мы съ сокрушеннымъ сердцемъ преклоняемъ колѣна и молимъ Всевышняго Творца да подастъ крѣпость ЦАРЮ нашему и покоритъ враги наша подножью Его. Да возвеличится держава Твоя о спасенiи нашемъ.

Скажи намъ Твое Царское слово, и мы отъ мала до велика станемъ на защиту и готовы пролить кровь до послѣдней капли, за нашу благословенную Россiю. Вѣрь, нашъ Самодержавный ГОСУДАРЬ, вѣрноподданнѣйшимъ нашимъ чувствамъ,—въ жилахъ нашихъ течетъ Русская кровь.

Повергаемъ къ стопамъ ВАШЕГО ВЕЛИЧЕСТВА вѣрноподданническiя чувства наши.

(Слѣдуютъ подписи).

Отъ крестьянъ, вышедшихъ изъ крѣпостной зависимости, Гродненской губерніи, Сокольскаго уѣзда, 3-й Зубржицкой волости.

Августѣйшiй МОНАРХЪ!

Всемилостивѣйшiй ГОСУДАРЬ-Освободитель!

Освѣдомясь мы, что многiе крестьяне и городскiе жители обширнаго отечества Россiи изъявляютъ готовность до престола Твоего крѣпко стоятъ на защиту Православной родины.

То и мы спѣшимъ поблагодарить Тебя, Великодушный МОНАРХЪ, за освобожденiе насъ отъ крѣпостной зависимости и дарованiе намъ той свободы, которою дзяды и прадзяды наши не пользовались.

Наша волость состоитъ изъ мелкопомѣстныхъ владѣльцевъ, меньша и бѣднѣйша всѣхъ волостей, состоящихъ въ Сокольскомъ уѣздѣ. Мы крестьяне всѣ неграмотные, но въ насъ бьется любовь къ Православной родинѣ, и никто изъ среди насъ не допустился вовлечь себя въ безпорядки и смуты, нарушающiя тишину и спокойствiе.

Мы, какъ православные, такъ и католики, ежедневно съ нашими семействами сокрушеннымъ сердцемъ молимъ Всевышняго Творца, дабы подалъ крѣпость нашему ЦАРЮ побѣдить врага.

Осмѣливаемся припасть къ стопамъ Твоимъ, выслушай наше справедливое слово, что мы для возстановленiя спокойствiя, во всякомъ случаѣ готовы пролить кровь за нашу благословенную Россiю, пусть узнаютъ враги, что Россiя сильна и что всякъ вѣрноподданный исполняетъ повелѣнiе своего законнаго ЦАРЯ.

Повергаемъ къ стопамъ ВАШЕГО ВЕЛИЧЕСТВА вѣрноподданническiя чувства наши.

(Слѣдуютъ подписи).

С.-Петербургъ, 24 октября.

О дозволенiи евреямъ производить винокуренiе въ Сибири.

Вслѣдствiе представленiя министра финансовъ, о дозволенiи евреямъ производить винокуренiе въ Сибири, ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, по положенiю сибирскаго комитета, въ 24-й день августа сего года, Высочайше утвержденному, 18 марта сего года мнѣнiю государственнаго совѣта, коимъ дозволено евреямъ, имѣющимъ право на заводскую и фабричную промышленности, арендовать винокуренные заводы повсемѣстно въ привилегированныхъ губерніяхъ, разрѣшить генералъ-губернаторамъ западной и восточной Сибири на будущее время допускать евреевъ къ производству винокуренiя на тамошнихъ заводахъ, хотя бы они и не были приписаны къ сибирскимъ губерніямъ и не состояли въ гильдiи, дозволивъ выдачу такимъ евреямъ паспортовъ изъ постоянныхъ мѣстъ ихъ жительства на пребыванiе въ Сибири, для винокуренiя. (Б. Вѣд. N. 374)

TREŚĆ

Część Urzędowa.

WILNO.

23 bież. m. października deputacja staroobradców, przybywszy z gubernji augustowskiéj do Wilna, w liczbie czterdziestu osób, stawiła się przed p. głównym naczelnikiem kraju i złożyła Jego Excellencji najpoddanniejszy list na imię CESARZA JEGO MOŚCI od wszystkich staroobradców osiedlonych w trzech powiatach pomienionéj gubernji: Augustowskim, Sejneńskim i Kalwaryjskim, w liczbie, około 5 tysięcy dusz. W liście tym, oświadczając wierno-poddańczą przychylność swoją ku JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, oni, między innymi, składają u tronu CESARZA JEGO MOŚCI szczerą prośbę o przyłączenie ich na wieczne czasy z ziemią na któréj mieszkają, do potężnéj ziemi Ruskiéj i opozwolenie im korzystania ze wszystkich praw wyborczych i ulg Najwyżéj nadanych ustawą 19 lutego 1861. P. główny naczelnik kraju, łaskawie przyjąwszy tę deputację, dziękował im za wypróbowaną przychylność ku Tronowi i ojczyznie, wyraziwszy przy tém swe zadowolenie, że żyjąc przez wiele lat w obcém otoczeniu, I w zupełnie zachowali swoją ruską narodowość. rzeczy saméj nietylko fizjonomja, lecz nawet wymowa ich zachowała się w zupełnéj czystości, tak jakby oni wczoraj przyjechali z gubernij wielkorossyjskich. Pocieszeni i ośmieleni miłościwemi słowami, deputaci postanowili jeszcze wyrazić swoją prośbę o przebaczenie dwóm urzędnikom z miasta Suwałk na których padało obwinienie o pewne współdziałanie z powstańcami, i którzy przeznaczeni byli z tego powodu do wysłania na mieszkanie w gubernjach wewnętrznych pod nadzor policji. Staroobradcy ręczyli, że urzędnicy ci zawsze byli dla nich życzliwi, sumienni w spełnieniu ich próśb w różnych sprawach i osłaniali ich od powstańców. Jego Excellencja, uwzględnił próśbę deputatów i rozkazał oswobodzić rzeczonych urzędników i wrócić ich na miejsca zamieszkania, zasadzając się na danéj za nich rękojmi przez Staroobradców. Tę oznakę ufności ku nim Pana Głównego Naczelnika kraju przyjęli oni ze szczególniejszém uniesieniem i z prawdziwie ruską patryarchalną prostotą wyrażali za to swoją wdzięczność.

Najpoddanniejszy list podpisany na mocy pełnomocnictwa 4900 staroobradców, wysłany został przez Pana głównego naczelnika kraju do ministra spraw wewnętrznych dla przedstawienia na Najwyższą JEGO CESARSKIEJ MOŚCI uwagę.

NAJPODDANNIEJSZE LISTY.

Włościan gubernji grodzieńskiéj powiatu sokolskiego 2-giej krugleńskiéj gminy włościańskiéj:

„Najjaśniejszy MONARCHO:

Najmiłościwszy CESARZU!

Z wielu miast obszernéj Rossji dochodzą do Tronu Twojego wyrazy gotowości stanąć silnie na obronę ziemi Rossyjskiéj.

Włość nasza jest mała i zupełnie biedna; wszyscy my jesteśmy prostaczkami i nieuczonymi, lecz i w nas przemawia krew rossyjska i w nas bije miłością ku Prawosławnemu rodzinnemu krajowi serce nasze. Wysłuchaj-że CESARZU, naszego niesztucznego lecz prawdziwego słowa.

Można rzec, położywszy rękę na sercu, że my zawsze byliśmy gotowi i jesteśmy brać jak najżywszy udział dla przywrócenia powszechnego spokoju drogiéj nam Rossji. W szeregach chrześcijańskiego wojska krewni nasi przelewają krew swoją za nas, my ze skruszoném sercem uginamy kolana i prosimy Najwyższego Stwórcy, aby podał moc CESARZOWI naszemu i pokonał wrogi nasze u stóp Jego. Oby zwiększyła się potęga Twoja dla ocalenia naszego.

Rzeknij nam Twoje Cesarskie słowo i my od małego do wielkiego staniemy na obronę i gotowi będziemy przelać krew aż do ostatniéj kropli za naszą błogosławioną Rossję. Wierz nasz samowładny CESARZU wiernopoddańczym uczuciom naszym, w żyłach naszych płynie krew rossyjska.

Składamy u stóp WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI nasze wierno poddańcze uczucie.

(Następują podpisy.)

Od włościan wyszłych z poddańczéj zależności gubernji grodzieńskiéj powiatu sokolskiego 3-éj zubrzyckiéj włości.

Najjaśniejszy MONARCHO!

Najmiłościwszy CESARZU-Oswobodzicielu!

Dowiedziawszy się my, że wielu włościan i mieszkańcy miast obszernéj ojczyzny Rossji wyrażają gotowość przed Tronem Twoim mężnie stanąć na obronę Prawosławnego kraju rodzinnego.

To i my śpieszymy podziękować Tobie Wspaniałomyślny MONARCHO za wyswobodzenie nas od poddańczéj zależności i nadanie nam téj swobody, jakiéj dziadowie nasi i pradziadowie niemieli.

Nasza włość składa się z drobnych posiadaczy, jest najmniejszą i najbiedniejszą ze wszystkich włości zostających w sokolskim powiecie. My włościanie wszyscy jesteśmy niepiśmienni; lecz w nas pała miłość ku prawosławnemu rodzinnemu krajowi, i nikt z grona naszego nie dał się wciągnąć w nieporządki i rozruchy naruszające pokój i porządek.

My tak prawosławni jako i katolicy codziennie z naszemi rodzinami ze skruszoném sercem modlimy się do Stwórcy Najwyższego, by podać moc naszemu CESARZOWI zwyciężyć wroga.

Ośmielamy się upaść do stóp Twoich, wysłuchaj naszego sprawiedliwego słowa, iż my dla przywrócenia spokoju, w każdym razie gotowi jesteśmy przelać krew za naszą błogosławioną Rossję, niechaj dowiedzą się wrogi, że Rossja jest silna i że każdy wierno-poddany wypełnia rozkaz swego prawowitego CESARZA.

Ścielemy u stóp WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI nasze wiernopoddańcze uczucia.

(Następują podpisy).

St.-Petersburg, 24 października.

O dozwoleniu żydom zajmować się gorzelnictwem w Syberji.

Wskutek przedstawienia ministra skarbu o dozwoleniu żydom zajmować się gorzelnictwem w Syberji CESARZ JEGO MOŚĆ na decyzję komitetu sybirskiego 24 sierpnia roku bieżącego Najwyżéj rozkazać raczył: zastosować się do Najwyżéj zatwierdzonego 18 marca roku bieżącego zdania rady państwa, przez które dozwolono zostało żydom mającym prawo na fabryczny i zakładowy przemysł arendować zakłady gorzelane wszędzie w przywilejowanych gubernjach, dozwolić jenerał-gubernatorom zachodniéj i wschodniéj Syberji nadal dopuszczać żydów do zajmowania się gorzelnictwem w tamecznych, zakładach chociażby oni niebyli przypisani do gubernij sybirskich i i niezostawali w gildzie, dozwoliwszy wydawanie takim żydom pasportów ze stałych miejsc ich zamieszkania na przebywanie w Syberji dla zajmowania się gorzelnictwem. (Wiad. Gield. N, 374.)

СВѢДѢНIЕ О ПРАЗДНИКѢ БОГОРОДИЦЫ

22-го октября.

Не всѣмъ извѣстно значенiе праздника иконы Казанской Богородицы. Какъ же именно въ этотъ день последовала закладка часовни на Георгiевской площади, о чемъ сообщено въ прошломъ N. этой газеты, то неизлишнимъ считаемъ помѣстить здѣсь нижеслѣдующую сообщенную намъ историческую замѣтку.

Въ 1611 году, по низведенiи съ престола Василiя Iоанновича Шуйскаго, поляки, какъ извѣстно, овладѣли Москвою. Это было время смутъ, измѣнъ и насилiй всякаго рода. Страдало отечество, страдало и православiе. Но явились и вѣрные сыны Россiи и Церкви: келаръ Авраамiй Палицынъ, архимандритъ Дiонисiй, гражданинъ Козьма Мининъ и князь Димитрiй Михайловичъ Пожарскiй. По воззванiю сихъ доблестныхъ мужей, собрались и вооружились русскiя дружины для избавленiя своей столицы и отечества. При ополченiи Пожарскаго была Святая икона Казанской Божiей Матери. Приближаясь къ Москвѣ, Пожарскiй уничтожилъ разныя крамольныя шайки и совершенно побилъ польскаго гетмана Ходкевича, но подъ самыми стѣнами столицы встрѣтилъ несогласiе у русскихъ, съ нимъ не хотѣли дѣйствовать за одно князь Трубецкой и казаки. Благочестивыя ополченiя прiуныли. Но вотъ преподобный Сергiй явился во снѣ греческому архiепископу Арсенiю, заключенному поляками въ Кремлѣ и объявилъ, что Господь, по молитвамъ Божiей Матери, въ слѣдующiй день низложитъ враговъ и первенствующiй градъ Россiйскiй возвратитъ православнымъ христiанамъ. Благодатное видѣнiе скоро сдѣлалось извѣстнымъ россiйскому воинству. Ободренные воины мужественно приступили къ Москвѣ и въ 1612 году 22 октября, освободили Китай-Городъ, а за симъ и Кремль, и всю столицу очистили отъ враговъ.

Въ память столь славнаго *избавленiя Москвы отъ Поляковъ*, молитвами владычицы нашей Богородицы, *установлено* ежегодно *22 октября*, совершать *празднованiе Божiей Матери Казанскiя Иконы*.

Пожарскiй построилъ въ Москвѣ на красной площади соборъ, который отъ поставленiя въ немъ сказанной Иконы Богородицы и названъ Казанскимъ.

Явленiе же чудотворной Иконы Пресв. Богородицы Казанской, было 8 iюля 1579 года въ г. Казани, при царѣ Iоаннѣ IV Васильевичѣ и митрополитѣ московскомъ Антонiи. Что и празднуется церковiю того же числа.

Циркулярное предложеніе Виленскаго военнаго, Гродненскаго, Минскаго и Ковенскаго генералъ-губернатора, главнаго начальника Могилевской и Витебской губерній, — начальникамъ губерній: Виленской, Гродненской, Ковенской, Минской, Могилевской и Витебской.

Нѣкоторые изъ помѣщиковъ ввѣреннаго мнѣ края находятся въ отлучкѣ изъ своихъ имѣній, по разнымъ причинамъ: одни изъ нихъ, получивъ срочные паспорты на выѣздъ за границу, должны, вслѣдствіе обнародованнаго Высочайшаго повѣленія, возвратиться по истеченіи срока паспортовъ, въ противномъ случаѣ имѣнія ихъ подлежатъ секвестру; другіе отлучились изъ имѣній, исходатайствовавъ, подъ разными предлогами, дозволеніе на отлучку отъ мѣстныхъ военныхъ начальниковъ, третьи наконецъ отправились въ мятежныя шайки, и до сихъ поръ не возвратились изъ оныхъ.

Признавая необходимымъ привести въ извѣстность отсутствующихъ помѣщиковъ, а также сыновей ихъ и проживающихъ въ ихъ домахъ родственниковъ, отлучка которыхъ относится къ тремъ показаннымъ выше категоріямъ, я предлагаю вашему превосходительству:

1.) Представить мнѣ списокъ помѣщиковъ польскаго происхожденія, находящихся за границею и неявившихся до настоящаго времени, послѣ истеченія срока выданныхъ имъ паспортовъ, для дальнѣйшихъ распоряженій о наложеніи секвестра на ихъ имѣнія.

2.) Донести мнѣ о тѣхъ помѣщикахъ, ихъ сыновьяхъ и проживающихъ у нихъ родственникахъ, которые, получивъ дозволеніе отъ военныхъ начальниковъ на отлучку изъ имѣній, не возвратились въ назначенный срокъ, а также и о тѣхъ изъ нихъ, мѣстопребываніе которыхъ не извѣстно въ настоящее время мѣстному и губернскому начальству, отмѣтивъ при томъ, кто изъ этихъ лицъ находится еще въ мятежническихъ шайкахъ.

3.) Такія же свѣдѣнія, по приведеннымъ выше 2 пунктамъ, собрать и доставить о всѣхъ польскаго происхожденія дворянахъ, чиновникахъ, арендаторахъ и администраторахъ казенныхъ имѣній, и о лицахъ Римско-Католическаго духовенства.

Свѣдѣнія эти прошу ваше превосходительство представить мнѣ съ надлежащею точностію и въ возможно скорѣйшемъ времени.

Генералъ отъ Инфантеріи **Муравьевъ 2-й.**

Бѣдствія, претерпѣваемыя въ Западномъ краѣ сельскимъ населеніемъ отъ неистовства польскихъ мятежниковъ, откликнулись сочувствіемъ во всей Россіи. Едва только сдѣлались извѣстными варварскіе поступки разбойничьихъ шаекъ, величающихъ себя Польскими патріотами, съ крестьянами и лицами другихъ сословій, честно и добросовѣстно исполнявшими долгъ вѣрноподданнической присяги, какъ со всѣхъ концовъ Россіи начали поступать къ главному начальнику края посильныя пожертвованія: то въ пользу осиротѣвшихъ дѣтей послѣ родителей, погибшихъ отъ рукъ крамольниковъ, то въ пользу бѣлоруссовъ, отстаивающихъ свою народность отъ польскаго ига, то наконецъ въ пользу крестьянъ, охранявшихъ порядокъ въ краѣ и лишившихся за то всего своего достоянія отъ грабежа и поджигательства, произведенныхъ въ безсильной мести бродящими по лѣсамъ разбойниками, по приказанію мятежнаго жонда. Трудно перечислить всѣ виды приношеній, имѣющихъ впрочемъ одну и туже цѣль— помочь несчастнымъ, которые, принадлежа преимущественно къ бѣдному крестьянскому сословію, сильно нуждаются въ пособіи.

Пожертвованія эти къ коимъ, по распоряженію главнаго мѣстнаго начальства, присоединяются разныя другія случайныя суммы и штрафы, взыскиваемые съ лицъ, оказавшихъ сочувствіе къ настоящему мятежу, составили уже довольно значительный капиталъ и дали возможность г. главному начальнику края удѣлять постоянно пособія семействамъ, подвергшимся разнымъ насиліямъ и жестокостямъ со стороны мятежниковъ, такъ что въ настоящее время почти ни одно семейство не остается безъ болѣе или менѣе достаточнаго пособія, а нѣкоторымъ изъ нихъ представилась возможность неоднократно назначать такое пособіе и въ довольно значительномъ размѣрѣ.

Г. главный начальникъ края, въ лицѣ этихъ несчастныхъ семействъ, ввѣренныхъ его попеченію, считаетъ долгомъ принести искреннюю благодарность всѣмъ тѣмъ лицамъ и обществамъ, которыя поспѣшили съ истинно-патріотическими чувствами подать имъ руку помощи,—и сдѣлалъ распоряженіе, чтобы обо всѣхъ этихъ пожертвованіяхъ, а равно и о распредѣленіи оныхъ между пострадавшими, было постоянно объявляемо во всеобщее извѣстіе на столбцахъ „Виленскаго Вѣстника."

На первый разъ представляется перечень этихъ пожертвованій по 1-е октября сего года, сохраняя тотъ порядокъ по времени, въ которомъ они поступали въ канцелярію его высокопревосходительства.

Пожертвованія начались суммою, въ количествѣ 320 р. 68 к., присланною г. военнымъ министромъ въ половинѣ мая мѣсяца, которая собрана тайнымъ совѣтникомъ Заблоцкимъ-Десятовскимъ отъ разныхъ лицъ.

Затѣмъ въ теченіи іюня и послѣдующихъ мѣсяцевъ по 1-е октября поступили слѣдующія пожертвованія:

Собрано княжною Огинскою и другими дамами въ костелахъ 30 р. 35 к.; прислано главнымъ редакторомъ Русскаго Инвалида пожертвованные подписчиками этой газеты и другими лицами русскаго общества 1000 р.; прислано г. военнымъ министромъ отъ разныхъ лицъ 148 р. 51¼ к.; мѣщанами г. Вилейки 6 р.; крестьянкою Кондратьевою 4 р. 95 к.; жителями г. Велижа 16 р. ¾ к.; Велижскимъ полицейскимъ надзирателемъ Стрыковичемъ 2 р. 57¼ к.; крестьянами Новгородской губерніи и уѣзда Мшанской волости 49 р., Тверскимъ городскимъ обществомъ 911 р. 94½ к.; жителями г. Ряжска 102 р.; крестьянами Тверской губерніи Зубцовскаго уѣзда, волостей: Спасской, Ѳедоровской, Артемовской, Журавлевской, Сакулинской, Ивановской и Краснохолмской 272 р. 92 к.; Чиновниками, духовенствомъ, поселянами и другими обывателями управленія 1-го округа Кіевско-Подольскаго населенія 198 р. 79 к.; временно-обязанными крестьянами Романо-Александрійской волости Борисоглѣбскаго уѣзда 20 р. 79 к.; торгующими въ С.-Петербургѣ временно-обязанными крестьянами Угличскаго уѣзда бывшей Юхотской вотчины графа Шереметьева 222 р. 77½ к., С.-Петербургскимъ купцомъ Лазутинымъ 247 р. 52¼ к.; поселянами 8 волости 2 округа Кіевско-Подольскаго поселенія 26 р. 95½ к.; проживающимъ въ м. Гензинты (въ Бессарабіи) Андреемъ Измайловымъ 24 р. 75 к.; редакціею газеты „Русскій Инвалидъ" поступившіе по подпискѣ 300 р.; прислано женою директора Старорусскихъ минеральныхъ водъ Анною Дмитріевою собранные отъ благотворительнаго спектакля на старорусскихъ минеральныхъ водахъ 137 руб. 50 к., чиновниками и нѣкоторыми дворянами г. Вилейки 32 р. 75 к.; офицерами и нижними чинами лейбъ-гвардіи Волынскаго полка въ пользу семействъ Православныхъ священниковъ, повѣшенныхъ мятежниками 40 р. 85½ коп.; представлено штабсъ-капитаномъ барономъ Врангелемъ пожертвованныхъ неизвѣстными 50 руб.; Казанскимъ городскимъ обществомъ 2242 р. 50 к.; крестьянами Полтавской губерніи—80 р. 72¼ к.; старообрядцами Оренбургской губерніи 49 р. 50 к.; жителями г. Никольска въ пользу семейства священника Конопасевича 20 р.; Лидскимъ 1-й гильдіи купцомъ Мееромъ Сольцомъ 50 р.; крестьянами Тверской губерніи 454 р. 87½ к. жителями г. Динабурга христіанами и евреями 417 руб.; крестьянами Курской губерніи Старооскольскаго уѣзда Орликовской волости 24 руб. 75 к.; государственными крестьянами Смоленской губерніи и уѣзда Боровской волости 54 р. 89 к.; крестьянами Саратовской губерніи, Петровскаго уѣзда 411 р.; прислано начальникомъ Ковенской губерніи пожертвованные чиновниками Ковенской палаты государственныхъ имуществъ 243 р. 80 к.; прислано Московскими купцами Николаемъ Соколовымъ и Василіемъ Секеринымъ, пожертвованные нѣкоторыми купцами и прикащиками на Нижегородской ярмаркѣ 37 р. 50 к.; удѣльными крестьянани Симбирской губерніи 123 р. 17½ к.; собрано по подпискѣ нѣкоторыми лицами, желающими остаться неизвѣстными, въ пользу вдовы убитаго учителя Вишгольца 251 р.; чиновниками и нижними чинами 2 сухопутнаго С.-Петербургскаго военнаго госпиталя 53 р.; отставнымъ канониромъ Павломъ Карякинымъ 2 р. 97 к.; гражданами посада Клинцы, Черниговской губ. 360 р.; прислано С.-Петербургскимъ оберъ-полиціймейстеромъ пожертвованные штабъ и оберъ-офицерами штата С.-Петербургской Полиціи въ пользу семействъ священниковъ Прокоповича и Конопасевича (повѣшенныхъ мятежниками) 101 р. 64 к.; Ширванскимъ пѣхотнымъ полкомъ съ Кавказа, собранные въ день полковаго праздника 250 р.; чиновниками Ярославской палаты государственныхъ имуществъ 18 р. 57 к.; чиновниками Гродненскаго городскаго полицейскаго управленія 150 р.; государственными крестьянами Сокольскаго уѣзда Гродненской губерніи 550 р. и чиновниками вѣдомства Гродненскаго губернскаго прокурора 26 р.

Итого по 1 октября поступило 10,140 р. 51¾ к. *).

Пожертвованія продолжаются еще въ болѣе усиленныхъ размѣрахъ. Для нихъ при канцеляріи генералъ-губернатора заведена особая шнуровая книга, которая, вмѣстѣ съ суммою, подчиняется всѣмъ правиламъ отчетности и ревизіи, установленнымъ для прочихъ казенныхъ суммъ, сохраняющихся въ канцеляріи его высокопревосходительства.

Дальнѣйшій перечень пожертвованій, равно какъ и списокъ тѣхъ лицъ и семействъ, коимъ по распоряженію г. главнаго начальника края, выданы пособія изъ этой суммы, будутъ помѣщены въ послѣдующихъ номерахъ Виленскаго Вѣстника.

Викарный ксендзъ Ворнянскаго приходскаго костела, Тельшевскаго уѣзда, Ковенской губерніи, Антонъ *Гаргасъ*, по произведенному надъ нимъ военному суду, по полевому уголовному уложенію, оказался виновнымъ въ нахожденіи въ мятежнической шайкѣ, при чемъ онъ, дѣйствуя противъ войскъ съ оружіемъ въ рукахъ, приводя мятежниковъ къ измѣннической присягѣ, объявляя по деревнямъ революціонные манифесты,— принялъ еще дѣятельное участіе въ грабежахъ и насиліяхъ надъ жителями, произведенныхъ мятежниками въ м. Ворни, гдѣ онъ, оставленный своими товарищами, былъ взятъ воинскою командою въ пьяномъ видѣ.

За эти преступленія ксендзъ Гаргасъ, по утвержденному приговору военнаго суда, подвергнутъ смертной казни *разстрѣляніемъ*, 7-го сего октября, въ г. Тельшахъ Ковенской губерніи.

ТЕЛЕГРАФИЧЕСКІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Варшава, 21-го октября.

Сегодня, въ 9 часовъ утра, близъ театральной площади, напали на генерала Трепова пять убійцъ, изъ которыхъ одинъ малымъ топоромъ ударилъ генерала сзади въ голову; топоръ скользнулъ по околышу и легко разсѣкъ ухо; Треповъ обернулся, вырвалъ топоръ и сильно ранилъ въ заднюю часть плеча убійцу, котораго и схватилъ самъ, при помощи случайно проходившаго писаря; остальные убійцы, бросивъ два кинжала, разбѣжались,— ихъ отыскиваютъ.

Варшава, 22-го октября.

Трое изъ соучастниковъ въ покушеніи на убійство генерала Трепова схвачены. (Р. И. N. N, 232 и 233)

Въ Dzien. Powsz. (въ N. 251) пишутъ по этому же случаю:

Вчера (21 октября) снова совершено было одно изъ тѣхъ подлыхъ покушеній на жизнь, которыя уже столько разъ, по приказанію подземнаго правительства, окровавливали мостовую Варшавы. Хотѣли убить генерала Трепова, начальника III округа корпуса жандармовъ.

Въ 9-мъ часу утра, когда генералъ Треповъ съ дочерью вышелъ изъ театральной площади въ Сенаторскую улицу, одинъ изъ нѣсколькихъ молодыхъ людей, слѣдовавшихъ за нимъ, ударилъ его въ голову топоромъ; но топоръ скользнулъ и только разсѣкъ лѣвое ухо; убійца бросился бѣжать, но генералъ нагналъ его и вырвалъ изъ его руки топоръ, которымъ и ударилъ его по спинѣ. Бѣжавшій былъ схваченъ генераломъ при помощи проходившаго военнаго писаря на площади, противъ ратуши. Одинъ изъ помощниковъ убійцы, бросивъ кинжалъ къ ногамъ дочери генерала, спасся бѣгствомъ, а другой, пробравшись черезъ кофейню, находящуюся на углу Данилевичевской улицы, исчезъ въ заднемъ дворѣ. Схваченный убійца называется Антоній Аммеръ, былъ кожевнымъ подмастерьемъ и имѣетъ отъ роду 19 лѣтъ. Генералъ Треповъ по обыкновенію пошелъ въ каѳедральную церковь, что на Медовой улицѣ, и отслушавъ благодарственный молебенъ и заупокойную молитву за жену, возвратился съ дочерью домой.

---

*) Деньги, присланныя нѣкоторыми лицами, вмѣстѣ съ показанными суммами,—въ пользу раненыхъ и для употребленія по усмотрѣнію г. генералъ-губернатора на надобности, вызванныя настоящимъ положеніемъ края,—не вошли въ этотъ счетъ, а изъ нихъ пожертвованныя въ пользу раненыхъ отосланы въ штабъ войскъ Виленскаго военнаго округа, гдѣ ведется онымъ особая отчетность, а присланныя въ распоряженіе главнаго начальника края, безъ означенія предмета, на который предназначены жертвователями, обращены на постройку въ Вильнѣ часовни, для поминовенія въ оной воиновъ, павшихъ на полѣ брани во время настоящаго мятежа.

Okolne zalecenie Wileńskiego Wojennego Kowieńskiego, Grodzieńskiego i Mińskiego Jenerał-Gubernatora oraz Głównego Naczelnika Witebskiéj i Mohylewskiéj gubernji do naczelników gubernji Wileńskiéj, Grodzieńskiéj, Kowieńskiéj, Mińskiéj, Mohylewskiéj i Witebskiéj.

Niektórzy z obywateli powierzonego mi kraju wydalili się ze swych majątków dla rozmaitych przyczyn; jedni z nich, otrzymawszy terminowe pasporta na wyjazd za granicę, powinni w skutek ogłoszonego Najwyższego rozkazu powrócić po upływie terminów pasportów, w przeciwnym razie majątki ich podlegają sekwestracji; drudzy wydalili się z majątków, wystarawszy się pod rozmaitemi pozorami o pozwolenie na wydalenie się od miejscowych naczelników wojennych; inni nakoniec udali się do band powstańczych i dotychczas z onych niewrócili.

Uznawszy za niezbędne wykazać nieobecnych obywateli, tudzież synów ich i mieszkających w ich domach krewnych, których wydalenie się odnosi do trzech powyższych kategorij, zalecam waszéj excellencji.

1.) Przedstawić mnie listę obywateli pochodzenia polskiego znajdujących się za granicą, i którzy aż dotychczas nie stawili się, po upływie terminu wydanych im pasportów, dla dalszego rozporządzenia, co do sekwestrowania ich majątków.

2.) Donieść mnie o tych obywatelach, ich synach i mieszkających u nich krewnych, którzy otrzymawszy pozwolenie od naczelników wojennych na wydalenie się z majątków, niepowrócili na termin naznaczony, a także i o tych z nich, których pobyt niejest wiadomy obecnie miejscowéj i gubernjalnéj zwierzchności, wyszczególniając przy tém, które z tych osób jeszcze zostają w bandach powstańczych.

3.) Takież wiadomości według rzeczonych dwóch punktów zebrać i dostarczyć o wszystkich polskiego pochodzenia dworzanach, urzędnikach, dzierżawcach i administratorach skarbowych majątków i o duchownych rzymsko-katolickiego wyznania.

Wiadomości te proszę waszéj excellencji nadesłać mnie z należytą ścisłością i w jak najrychlejszym czasie.

Jenerał piechoty **Murawjew 2-gi.**

Nieszczęścia które dotknęły w Zachodnim kraju ludność wiejską przez okrucieństwa polskich powstańców, odezwały się współczuciem w całéj Rossji. Zaledwie tylko stały się wiadomemi barbarzyńskie postępki rozbójniczych band mianujących siebie patryotami polskimi, z włościanami i osobami innych stanów, które godnie i sumiennie wykonywały obowiązek wiernopoddańczéj przysięgi, gdy oto ze wszystkich krańców Rossji poczęły wpływać do głównego naczelnika kraju ofiary podług sił: to na rzecz osierociałych dzieci po rodzicach, którzy zginęli z rąk buntowników, to na korzyść białorusinów, którzy bronili swéj narodowości od polskiego jarzma, to wreszcie na rzecz włościan, którzy strzegli porządku w kraju i pozbawili się za to całego swego mienia przez rabunek i podpalanie dokonywane w bezsilnéj zemście przez wałęsających się po lasach zbójców, z rozkazu buntowniczego „rządu." Trudno wyliczyć wszystkie kategorje ofiar, które zresztą wszystkie dążą do jednego celu, pomagać nieszczęśliwym, którzy należąc wyłącznie do biednego włościańskiego stanu wielce potrzebują zapomogi.

Ofiary te, do których z rozporządzenia głównéj miejscowéj władzy dołączają się rozmaite przypadkowe summy i sztrafy, pobierane od osób, które okazały współczucie obecnemu powstaniu, złożyły już dość znaczny kapitał i dały możność p. głównemu naczelnikowi kraju udzielać stale zapomogi rodzinom, które uległy różnym gwałtom i okrucieństwom ze strony powstańców, tak, iż obecnie prawie żadna rodzina niezostaje bez mniéj lub lub więcéj dostatecznéj zapomogi, a niektórym z nich nadarzyła się możność niejednokrotnie naznaczać taką zapomogę, nawet w dosyć znacznych rozmiarach.

P. główny naczelnik kraju, w imieniu tych nieszczęśliwych rodzin, powierzonych jego pieczy, poczytuje za obowiązek oświadczyć szczerą wdzięczność wszystkim tym osobom i towarzystwom które pośpieszyły z prawdziwie patryotycznemi uczuciami podać im rękę i zrobił rozporządzenie, aby o wszystkich tych ofiarach tudzież o rozdzieleniu onych na poszkodowanych, stale podawać do powszechnéj wiadomości w szpaltach „Kurjera Wileńskiego."

Na pierwszy raz podaje się wykaz tych ofiar do 1 października roku bieżącego, z zachowaniem téj kolei co do czasu, w jakiéj one wpływały do biura Jego Excellencji.

Ofiary zaczęły się od summy 320 r. 68 k. przysłanéj przez ministra wojny w połowie maja, która została zebrana przez radcę tajnego Zabłockiego-Diesiatowskiego od różnych osób.

Następnie w ciągu i następujących miesięcy do 1 października wpłynęły następujące ofiary:

Zebrano przez księżnę Ogińską i inne damy po kościołach 30 r. 35 kop.; główny redaktor „Inwalida rossyjskiego" przysłał od prenumeratorów téjże gazety i innych osób towarzystwa rossyjskiego 1000 r.; p. minister wojny przysłał od różnych osób 148 rub. 51¼ kop.; mieszczanie m. Wilejki 6 rub.; włościanka Kondratjewa 4 rub. 95 kop.; mieszkańcy m. Wieliża 16 rub. ¾ kop.; wieliżski policyjny dozórca Styrykowicz 2 rub. 57¼ kop.; włościanie nowgorodzkiéj gubernji i powiatu Mszańskiéj włości 49 rub.; Twerska gmina miejska 911 rub. 94¼ rub.; mieszkańcy m. Riażska 102 rub.; włościanie gubernji Twerskiéj zubcowskiego powiatu, włości: spaskiéj, fiedorowskiéj, artemowskiéj, żurawlewskiéj, sakulińskiéj, iwanowskiéj i krasnochołmskiéj 272 rub. 92 kopiejek; urzędnicy, duchowni, ziemianie i inni obywatele zarządu 1-go okręgu Kijowsko-Podolskiego osiedlenia 198 rub. 79 kop.; włościanie czasowo-obowiązkowi Romano-Aleksandrowskiéj włości, borysoblebskiego pttu 20 r. 79 kop.; handlujący w Petersburgu czasowo - obowiązkowi włościanie uglickiego pttu byłéj Juchockiéj włości hrabiego Szeremietjewa 222 r. 77½ k.; kupiec petersburski Łazutin 247 r. 52¼ k.; ziemianie 8 włości 2 okręgu kijowsko podolskiego osiedlenia 26 r. 95½ k.; mieszkający w m. Gienzanty (w Bessarabji) Andrzéj Izmajłow 24 r. 75 k.; Redakcja gazety Ruski Inwalid ze składki 300 r.; żona dyrektora staroruskich wód mineralnych Anna Dmitrjewa zebrane ze spektaklu dobroczynnego na staroruskich mineralnych wodach 137 rub. 50 kop. urzędnicy i szlachta m. Wilejki 32 r. 75 k. Oficerowie i żołnierze Lejb-gwardji Wołyńskiego pułku na rzecz rodzin prawosławnych kapłanow powieszonych przez powstańców 40 r. 85½ k.; sztabs-kapitan baron Wrangel przedstawił ofiarowanych przez niewiadome osoby 50 r.; kazańska gmina miejska 2,242 r. 50 k.; włościanie gubernji połtawskiéj 80 r. 72¼ k.; staroobradcy orenburskiéj gubernji 49 r. 50 k.; mieszkańce m. Nikolska dla rodziny kapłana Konopasewicza 20 r. Lidzki 1 gildy kupiec Mejer Solc 50 r. włościanie gubernji twerskiéj 454 r. 87½ k.; mieszkańcy m. Dyneburga chrześcijanie i żydzi 417 r.; włościanie gubernji kurskiéj, starooskolskiego powiatu, orlikowskiéj włości 24 r. 75 k.; włościanie rządowi gubernji smoleńskiéj i powiatu borowskiéj włości 54 r. 89 k.; włościanie saratowskiéj gubernji powiatu piotrowskiego 411 r.; Naczelnik gubernji kowieńskiéj od urzędników kowieńskiéj izby dóbr rządowych 243 r. 80 k.; Moskiewscy kupcy Mikołaj Sokołow i Bazyli Siekieryn przysłali ofiarowane przez niektórych kupców i komisantów na jarmarku Niżegorodzkim 37 r. 50 k.; włościanie koronnych dóbr gubernji simbirskiéj 123 r. 17½ k.; zebrano ze składki niektórych osób, które życzyły zostać niewiadomemi na rzecz wdowy zabitego nauczyciela Wyszholca 251 r.; urzędnicy i żołnierze 2 lądowego St.-Petersburskiego wojennego szpitalu 53 r.; dymissjonowany kanonjer Paweł Kosiatin 2 r. 97 k.; obywatele posady Klincy, gubernji czernihowskiéj 360 r.; St.-Petersburski ober-policmejster przysłał ofiarowane od sztab-i oberoficerów etatu St.-Petersburskiéj policji na rzecz rodzin kapłanów Prokopowicza i Konopasewicza (powieszonych przez powstańców) 101 r. 64 k. Szyrwański pieszy pułk z Kaukazu, zebranych w dniu pułkowego święta 250 r. urzędnicy Jarosławskiéj izby dóbr rządowych 18 r. 57 k. urzędnicy grodzieńskiego miejskiego policyjnego zarządu 150 r.; włościanie rządowi sokólskiego powiatu gubernji grodzieńskiéj 550 r. i urzędnicy grodzieńskiego gubernjalnego prokurora 26 r.

W ogóle do 1 października wpłynęło 10,140 r. 51¾ kop. (*).

Ofiary trwają coraz w zwiększonych rozmiarach. Dla takowych, przy biurze jenerał-gubernatora sporządzono osóbnę księgę sznurową, jakowa razem z summą ulega wszystkim przepisom sprawozdania i rewizji, ustanowionym dla innych skarbowych summ, zostających w biurze Jego Excellencji.

Dalszy wykaz ofiar, tudzież lista osób i rodzin, którym z rozporządzenia P. Głównego Naczelnika kraju wydano zapomogi z téj summy, będą wykazane w następujących numerach „Kurjera Wileńskiego."

Ksiądz wikarjusz worniańskiego parafjalnego kościoła, powiatu telszewskiego, gubernji kowieńskiéj, Antoni **Gargas**, w skutek odbytego nad nim sądu wojennego podług doraźnego kodeksu karnego, uznany został winnym znajdowania się w bandzie powstańczéj, przyczém działając przeciw wojskom z bronią w ręku, doprowadzając powstańców do zdradzieckiéj przysięgi, ogłaszając po wsiach rewolucyjne manifesta, przyjął jeszcze czynny udział w rabunkach i gwałtach nad mieszkańcami, domierzanych przez powstańców w m. Worniach, gdzie on porzucony przez swych towarzyszów, został schwytany przez komendę wojskową w stanie napiłym.

Za te przestępstwa ksiądz **Gargas** według zatwierdzonego wyroku sądu wojennego uległ karze śmierci przez rozstrzelanie 7 bieżącego października w m. Telszach, gubernji kowieńskiéj.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Warszawa 21 października. Dzisiaj o 9 godzinie z rana napadło na jenerała Trepowa pięciu zabójców z których jeden małą siekierką uderzył jenerała z tyłu w głowę; siekiera pośliznęła się po lampasie czapki i lekko rozcięła ucho; Trepow obrócił się, wyrwał siekierkę i silnie ranił w grzbiet zabójcę, którego też sam schwytał, przy pomocy idącego przypadkiem pisarza; pozostali zabójcy rzuciwszy dwa sztylety, rozbiegli się, — ich odszukują. (Inw. ros.)

Warszawa, 22 października. Trzech z uczęstników zamachu na życie jenerała Trepowa, zostali schwytani. (Inw. ross.)

W Dzienniku Powszechnym (N. 251) piszą z tego powodu:

Wczoraj 22 października (3 listopada), znów dokonany został jeden z tych nikczemnych zamachów na życie, jakie już nieraz z rozkazu rządu podziemnego, zakrwawiały bruk Warszawy. Chciano zabić jenerała Trepowa, naczelnika III okręgu korpusu żandarmów.

O godzinie 9-téj z rana, kiedy jenerał Trepow z córką, z placu teatralnego wszedł na ulicę Senatorską, jeden z kilku młodych ludzi postępujących tuż za nim, zadał mu cios w głowę obosiecznym toporkiem; lecz cios oślizgnął się i tylko rozciął lekko lewe ucho; jenerał rzucił się ku zabójcy, a wydarłszy mu z rąk toporek, kiedy ten ostatni począł uciekać, doścignął go i tymże toporkiem uderzył go po grzbiecie. Zbieg został przez jenerała ujęty, przy pomocy przechodzącego pisarza wojskowego, na placu naprzeciwko ratuszu. Jeden ze wspólników zabójcy, rzuciwszy sztylet pod nogi córce jenerała, ocalił się ucieczką, a drugi przez cukiernię będącą na rogu ulicy Danilewiczowskiéj zniknął w tylnem podwórzu. Ujęty zabójca nazywa się Antoni Ammer, był czeladnikiem garbarskim i ma 19 lat wieku. Jenerał Trepow, jak zwykle, udał się do katedralnéj cerkwi przy ulicy Miodowéj i wysłuchawszy nabożeństwa dziękczynnego, oraz nabożeństwa żałobnego za małżonkę, powrócił z córką do domu.

(*) Pieniądze przysyłane przez niektóre osoby, z wykazanemi summami, na rzecz rannych, tudzież dla użycia podług uznania P. Jenerał-Gubernatora, na potrzeby wywołane przez stan obecny kraju,—nie są zaliczone w tym rachunku, a z nich, ofiarowane dla rannych, odesłano do sztabu wojsk wileńskiego wojennego okręgu, gdzie się prowadzi z onych osóbny rachunek; a przysłane do rozporządzenia Głównego Naczelnika kraju, bez oznaczenia przedmiotu, na który zostały przeznaczone przez ofiarodawców, użyte zostały na pobudowanie w Wilnie kaplicy dla wspomnienia w niéj żołnierzy poległych na polu bitwy w czasie obecnego powstania.

ЧАСТЬ НЕОФФИЦІАЛЬНАЯ.

ВАРШАВА.

Въ оффиціальной газетѣ царства Польскаго напечатано слѣдующее объявленіе варшавскаго оберъ-полиціймейстера: „Объявляется для всеобщаго свѣдѣнія:

а) Трауръ и вообще всѣ употребляемые въ одеждѣ съ цѣлью преступныхъ манифестацій революціонные признаки должны быть сняты;

б) женщины, безъ различія сословія, званія и возраста, которыя послѣ 29 октября (10 ноября) покажутся въ трауpѣ, будутъ задержаны и препровождены въ мѣстное полицейское управленіе, откуда будутъ освобождены не ранѣе, какъ по уплатѣ денежнаго штрафа, въ размѣрѣ, ниже сего опредѣленномъ;

в) дозволяется носить трауръ женщинамъ только послѣ смерти отца, матери и мужа, но съ тѣмъ, чтобы женщины, выхлопотали себѣ до 29 октября (10 ноября) дозволительные на это отъ оберъ-полиціймейстера билеты, и билеты эти имѣли при себѣ:

1) Женщины въ трауpѣ, идущія пѣшкомъ, платятъ 10 руб. штрафа; тѣ, кои не въ состояніи уплатить этихъ денегъ, будутъ подвергнуты полицейскому аресту.

2) Женщины въ трауpѣ, ѣдущія въ собственныхъ экипажахъ, или вообще въ ненаемныхъ экипажахъ, будутъ препровождены въ міровскія казармы, гдѣ будутъ задержаны экипажъ и лошади, до уплаты съ каждаго лица по 100 руб..

3) Женщины въ трауpѣ, ѣдущія въ наемныхъ экипажахъ, платятъ по 15 руб. каждая; наемныя кареты, дрожки, омнибусы, въ которыхъ будутъ задержаны женщины въ трауpѣ, будутъ доставлены въ міровскія казармы; владѣльцы этихъ экипажей за каждую ѣдущую въ нихъ женщину въ трауpѣ заплатятъ по 10 руб. до уплаты коихъ экипажи и лошади будутъ задержаны; кондукторы и кучера будутъ подвергнуты полицейскому взысканію.

4) Чиновники, коихъ жены и дѣти будутъ задержаны въ трауpѣ, кромѣ вышеопредѣленнаго штрафа, лишаются одномѣсячнаго жалованья, а отставные чиновники, равнымъ образомъ вдовы и дѣти, получающіе пенсіи,—одномѣсячной пенсіи."

Варшавскій Оберъ-Полиціймейстеръ, ссылаясь на распоряженіе, опубликованое въ 245 N. Полицейской газеты отъ 15 (27) октября, коимъ воспрещено ношеніе траура послѣ 29 октября (10 ноября), симъ объявляетъ, что съ этого времени, въ отношеніи нарядовъ женщинъ должны быть соблюдаемы слѣдующія правила: шляпа должна быть цвѣтная, ежели же черная, то должна быть убрана цвѣтами, или цвѣтными лентами, но отнюдь не бѣлыми. Черныя и бѣлыя перья на черныхъ шляпкахъ запрещаются. Капишоны (капторы) могутъ быть черные, но съ цвѣтною подкладкою, а не бѣлою. Воспрещается носить: черныя вуали, перчатки, а равно черные, или черные съ бѣлымъ зонтики, такія же шали, платки, шалики и шейные платочки, а также совершенно черныя платья или черныя съ бѣлымъ. Салопы, бурнусы, шубы, пальто и другіе верхніе наряды могутъ быть черные, но безъ бѣлаго.— Варшава 2 ноября 1863 г. Генералъ-маіоръ *Левшинъ*.

---

17 (29) октября въ баняхъ Наимскаго найдено въ ваннѣ тѣло неизвѣстнаго человѣка, съ подрѣзанными бритвою жилами на обѣихъ рукахъ. Человѣкъ этотъ, какъ потомъ обнаружено, назывался *Пацевичъ* и служилъ частнымъ писцемъ у регента *Ясинскаго*.

Изъ Игумена (Минской губерніи), между прочимъ пишутъ въ „С.-Петербургскихъ вѣдомостяхъ" отъ 10 октября:

На-дняхъ въ Игуменѣ продавали съ аукціона имущество Свѣнторжецкаго; продажа шла живо и совершилась весьма выгодно; почти вся выручка, какъ говорятъ, будетъ отдана вдовѣ повѣшеннаго имъ священника. Интересно, что поляки распустили было слухъ предъ распродажей, будто она не состоится: такъ еще вѣрили они въ могущество имени Свѣнторжецкаго.— Опять разочарованіе.

Важные аресты въ Варшавѣ. Вчера арестованы ксендзы: Стецкій, Вышинскій, Бялобжескій. Первые два помилованы Высочайшею милостію возвращеніемъ изъ ссылокъ на родину, а Бялобжескій избавленіемъ отъ смертнаго приговора. Кромѣ этихъ, еще арестованы Лессеръ, саксонскій консулъ, подъ домашнимъ арестомъ, обыватель Піотровскій, меценасъ Маевскій, банкиръ Равичъ и многіе другіе. Нѣкоторые изъ нихъ были членами делегаціи, а потомъ муниципальнаго совѣта. Кажется, что эти господа и составляли народный жондъ. Слѣдствіе, впрочемъ, все откроетъ. Въ домѣ Замойскаго найденъ чрезвычайно любопытный документъ, объясняющій всю заграничную интригу. Это кусокъ бумаги, на которомъ простымъ глазомъ ничего не увидишь,— бумага свѣтящаяся, исписанная по всѣмъ направленіямъ. (Б. Вѣд. N. 374)

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

WARSZAWA.

— W Dzienniku Powszechnym wydrukowano następne ogłoszenie warszawskiego ober-policmajstra:— „Podaję do powszechnéj wiadomości:

a) Żałoba i w ogólności wszelkie oznaki rewolucyjne w ubraniu używane w celu występnych manifestacij, powinny być zdjęte.

b) Kobiéty bez różnicy stanu, powołania i wieku, które pokażą się po 29 października (10 listopada) r. b. w żałobnem ubraniu, będą zatrzymane i dostawiane do Cyrkułu, skąd nie wcześniéj będą uwalniane, aż zapłacą karę pieniężną w stosunku następującym.

c) Pozwala się nosić ubranie żałobne tylko tym kobiétom, które noszą takowe po śmierci ojca, matki i męża, lecz z tém zastrzeżeniem, aby takie kobiéty do dnia 29-go października (10 listopada) r. b. wyjednały na to bilety od Ober-Policmajstra i takowe nosiły przy sobie.

1) Idące pieszo kobiety w ubraniu żałobnem, płacą po rsr. 10. Te zaś, które nie będą w stanie zapłacić kary pieniężnéj, ulegną aresztowi policyjnemu.

2) Kobiéty jadące we własnych lub w ogólności w niewynajętych powozach, jeżeli są w ubraniu żałobnem, zostaną do koszar Mirowych zawiezione, gdzie powozy i konie będą zatrzymane, aż do czasu zapłacenia od każdéj osoby po rsr. 100.

3) Kobiéty w żałobie, jadące w powozach wynajętych, płacą po rsr. 15 każda; wynajęte karety, dróżki i omnibusy, w których takowe kobiety będą zatrzymane, zostaną odprowadzone do koszar Mirowskich; właściciele tych powozów płacą kary po rsr. 10 za każdą jadącą w żałobie kobiétę; powozy i konie ich zatrzymane będą do czasu uiszczenia oznaczonéj kary; konduktorowie i stangreci ulegną karze policyjnéj.

4) Urzędnicy, których żony i dzieci będą zatrzymane w żałobie, oprócz kary powyższéj, utracą jednomiesięczną pensję; a dymisjowani urzędnicy, również wdowy i dzieci pobierający emeryturę lub pensję, utracają takowe za jeden miesiąc.

Warszawski Ober-Policmajster, w powołaniu się do rozporządzenia ogłoszonego w N-rze 245 Gazety Policyjnéj, z dnia 15 (27) października, na mocy którego wzbronione zostało po dniu 29 października (10 listopada) r. b. używanie żałoby, podaje do wiadomości, iż od tego dnia pod względem ubioru kobiet zachowane być powinny następujące przepisy: kapelusz powinien być kolorowy, jeżeli zaś będzie czarny, to ma być ubrany kwiatami, lub też wstążkami kolorowemi, lecz pod żadnym pozorem nie białemi. Pióra czarne i białe przy czarnych kapeluszach są zabronione. Kaptury mogą być czarne na podszewce kolorowéj, lecz nie na białéj. Wzbronione jest używanie: czarnych woalek, rękawiczek, równie jak parasolek czarnych i czarnych z białem, jak niemniéj takichże szalów, chustek, szalików i chusteczek na szyję, oraz sukien zupełnie czarnych, jakoteż czarnych z białem. Salopy, burnosy, futra, palta i inne wierzchnie ubrania, mogą być czarne, lecz bez białego.—Warszawa d. 2 listopada 1863 r. Jenerał-maior L e w s z y n.

— Dnia 17 (29) października w łazienkach Naimskiego znaleziono w wannie ciało niewiadomego z nazwiska człowieka, z poderzniętemi brzytwą żyłami u obu rąk. Człowiek ten, jak się późniéj okazało, nazywał się P a c e w i c z, i był prywatnym pisarzem u rejenta Jasińskiego. (Dz. Pow.)

— Z Ihumenia (gub. mińskiéj) między innemi piszą w S.-Petersburskich wiadomościach z 10 października: W tych dniach przedawano w Ihumeniu na licytacji ruchomości Swiętorzeckiego; przedaż była ożywiona i stanęła bardzo korzystnie, prawie cała summa wyręczona jak mówią będzie oddana wdowie powieszonego przez niego kapłana. Ciekawem jest, że Polacy rozpuścili przed wyprzedażą pogłoskę, że takowa nie przyjdzie do skutku: tak dalece jeszcze oni wierzyli w potęgę imienia Swiętorzeckiego. Znowu rozczarowanie.

W a ż n e a r e s z t o w a n i a w Warszawie. Wczoraj zostali aresztowani księża: Stecki, Wyszyński i Białobrzeski. Pierwsi dwaj byli ułaskawieni przez Najwyższą łaskę, powróciwszy z zesłania do rodzinnego kraju, a Białobrzeski uwolniony od wyroku śmierci. Oprócz tych jeszcze aresztowano Lessera, saskiego konsula, w domowym areszcie, obywatela Piotrowskiego, mecenasa Majewskiego bankiera Rawicza i wielu innych. Niektórzy z nich byli członkami delegacji a późniéj rady municypalnéj. Zdaje się, że ci panowie składali „rząd narodowy." Śledztwo zresztą wszystko wykryje. W domu Zamojskiego znaleziono nadzwyczaj ciekawy dokument, wyświecający całą zagraniczną intrygę. Jest to kawałek papieru, na którym zwyczajném okiem nic dostrzedz nie można, papier przeświecający się, zapisany we wszystkich kierunkach. (W. Gield.)

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

LONDYN, sóbota 31 października wieczorem. Wiadomości z New-Yorku z dnia 21, oznajmują, że jenerał związkowy Meade, cofnąwszy się aż do linij warownych washingtońskich, znowu posunął się naprzód. Jego jazda przybyła już do washington-Jonction, nigdzie nie natrafiwszy na oderwańców. Jenerał oderwańców Lee, cofnął się; upewniają nawet, że przeprawił się przez Rappahannock.

Jenerał Thomas został wezwany na miejsce jenerała Rosencranz.

Jenerała Grant mianowano dowódzcą wojsk związkowych w Stanach Ohio, Cumberland i Kentucky.

KORFU, środa 28 października. Większość parlamentu wysp jońskich zaprotestowała przeciw odroczeniu parlamentu i oświadczyła, że poczyta za nieprawny każdy akt szkodliwy dobru Jończyków, a dokonany pod nieobecność izby poselskiéj.

KASSEL, niedziela 1 listopada. Sejm zwołany wczoraj po południu dla wysłuchania dekretu zamknięcia, czekał przez pięć godzin na kommisarza rządowego, który przybyć nie mógł, nie otrzymał bowiem właściwych instrukcij. Elektor znajdował się w teatrze i nie chciał potwierdzić przygotowanéj przez ministrów mowy zamknięcia sejmu.

Mówią, że ministrowie, w obec téj odmowy, przesłali elektorowi do teatru prośbę o uwolnienie ich od urzędu. Nakoniec o godzinie 10 wieczorom nadesłano sejmowi mowę zamknięcia, bo ministrowie przyjęli zmiany, zresztą bardzo małego znaczenia, wymagane przez elektora. Izba została następnie pożegnaną; ale w mowie od tronu nie było zwykłéj wzmianki, zapewniającéj o przychylności i łasce panującego.

ATENY, niedziela 1 listopada. Król Hellenów przybył wczoraj rano do portu pirejskiego, a o południu do Aten. Najjaśniejszy pan znajdował się na odśpiewaniu hymnu: C i e b i e B o ż e c h w a l i m y. Ministrowie zagraniczni byli obecni. Jerzego I-go przyjęto z wielkim zapałem.

TRIEST, poniedziałek 2-go listopada. Donoszą z Indji, że zbiór bawełny zapowiada być bardzo obfitym i o dwa razy przewyższy przeszłoroczne żniwo.

Parostatek związkowy amerykański V a n d e r b i l t ścigał w blizkości Colombo korsarzy oderwańczych A l a b a m a i G e o r g i a.

Piszą z Madagaskaru, że pan Lambert przybył na tę wyspę, lecz rząd zdaje się nie chcieć potwierdzać traktatów zawartych z Francją. Dwa okręta wojenne francuzkie przybyły już do Madagaskaru; oczekiwane jest nadpłynienie okrętu wojennego angielskiego. Sprawy afganistańskie wzięły pomyślniejszy obrót.

LONDYN, poniedziałek 2-go listopada. Wiadomości z New-Yorku z dnia 23 października oznajmują, że jenerał Lee rzeczywiście cofnął się, a to dla przeszkodzenia jenerałowi Burnside zajęcia Lynchburga, miasta leżącego w Stanie Wirginji. Jenerał Meade osadził kraj i Rappahannock swojém wojskiem.

Mówią, że jenerał oderwańców Bragg będzie zmieniony.

Oblężenie Charlestownu nie ustaje.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

—KOLENDA DZWONKOWSKIEGO.— Pomimo chwil obecnych, tak trudnych dla wydawnictwa, księgarz Dzwonkowski, jak widzimy z rozesłanego przezeń ogłoszenia, nie porzucił myśli wydrukowania w dalszym ciągu i na rok przyszły swej Kolendy. Jakkolwiek tegoroczny zeszyt, tak pod względem literackim jak i artystycznym nie zupełnie odpowiedział wszystkim wymaganiom, to przecięż spodziewać się należało, iż wydawnictwo to w ciągu lat następnych, wyrabiając sobie coraz bardziéj drogi odbytu, wydoskonali się i ulepszy tak wewnętrznie jak zewnętrznie. Sądzimy, że nadzieja ta nie będzie zawiedzioną, ile nam bowiem wiadomo, redakcja zdołała już zebrać wiele do téj publikacji artykułów, napisanych przez znane dobrze krajowi pióra. Świadczy nam o tém praca rozpoczynająca przyszłą gwiazdkę, pod tytułem: „Mały królewiczyk Władysławek" przez Juljana Bartoszewicza. Do kolendy téj, podobnie jak w roku zeszłym, dołączone zostaną premja, które na gwiazdkę rozlosowane będą. Niemożemy pochwalić téj myśli rozdawania losem premjów; pachnie to bowiem loterją, a więc grą hazardowną, do któréj przynajmniéj piśmiennictwo wdrażać społeczności niepowinno. Cóżkolwiekbądź jednak, godną jest uznania staranność p. Dzwonkowskiego i szczera chęć nieprzerywania, z powodu trudnych okoliczności, raz rozpoczętéj publikacji. Taż firma wydaje i Kalendarz dla Polek na rok przyszły.

— S. p. ksiądz Arcybiskup MARCELLI GUTKOWSKI, o którego zgonie donieśliśmy niedawno, urodził się 27 maja 1776 r. W szesnastym roku życia porzucił ławę szkolną i wstąpił jako ochotnik do kawalerji narodowéj, po skończonéj kampanji wrócił do nauk, uczęszczając do szkół płockich, w 23 roku życia ukończył nauki teologiczne i przywdział habit zakonu św. Dominika. W roku 1804 został kaznodzieją i professorem teologji przy kolegjacie pojezuickiéj we Wrocławiu. W roku 1806 wstąpił do legjonów jako kapelan, w roku 1808 odbył kampanję hiszpańską, dekorowany krzyżem legji honorowéj, oprócz tego był kawalerem krzyża wojskowego „Virtuti militari." Po roku 1813 ś. p. ksiądz Gutkowski osiadł na Litwie, potém przez niejaki czas przebywał w gubernji czernihowskiéj, nakoniec otrzymał posadę kapelana przy b. wojsku polskiém, a po kilku latach zaawansował na naczelnego kapelana armji. Sekularyzowany przez Ojca św., otrzymał prelaturę płocką, poczém w roku 1828 został biskupem Podlaskim. W roku 1840 zrezygnował biskupstwo podlaskie i odtąd zamieszkał w zaciszu klasztorném we Lwowie. Papież Pius IXty w uznaniu znakomitych cnot i zasług wyniósł go w roku 1857 na godność arcybiskupa marcjonopolitańskiego in partibus infidelium. Żywot ś. p. arcybiskupa Gutkowskiego, zasługuje pod potrójnym względem, obywatela, dostojnika kościoła i uczonego teologa na obszerne skreślenie; dziś jednak w braku odpowiednich materjałów, ograniczyć się przychodzi krótkim tylko życiorysem. Zwłoki zacnego prałata przeniesione zostały w dniu 5 b. m. o godzinie 4 po południu do kościoła katedralnego we Lwowie, skąd nazajutrz po uroczystém nabożeństwie niezliczone tłumy pobożnych, pomne świetnych zasług zmarłego, odprowadziły je na cmentarz Łyczakowski.

— JUBILEUSZ zaprowadzenia chrześcijaństwa w Słowiańszczyźnie.— Piszą z Pleszewa pod d. 9 b. m. Stosownie do życzenia arcypasterza, odbyło się w kościele parafjalnym w Pleszewie, na pamiątkę tysiącletniéj rocznicy zaprowadzenia tu chrześcijaństwa, nabożeństwo nakształt missji w d. 4, 5 i 6 października. Przez całe trzy dni przybywały tłumy ludu pobożnego różnego stanu i wieku o mil nawet kilka, tak, że kościoł i cmentarz wszystkich objąć nie mógł i natłok był niezmierny. Codziennie od godziny 6 z rana aż do 8 wieczorem oblężone były konfessjonały i blizko 3,000 przystąpiło do Stołu Pańskiego. Dwie codziennie bywały nauki katechizmu i jedno kazanie. Kaznodzieje w słowach wymównych, trafiających do serca i przekonania słuchaczy, wyjaśniali ludowi znaczenie obecnego jubileuszu, zachęcali w myśl rozporządzenia arcypasterza do pokuty, naprawy życia i starali się odwieść od pijaństwa i innych zgubnych nałogów, trapiących społeczeństwo. Każdy wracał przy końcu nabożeństwa odrodzony niejako na duszy, z mocném postanowieniem wytrwania odtąd w dobrych przedsięwzięciach. Tak się wszystko odbyło we wzorowym porządku, iż budowano się przykładném zachowaniem ludu.

— O OBOWIĄZKACH CZŁOWIEKA. W dalszym ciągu „Bibljoteki nauk moralnych i politycznych," z pracą i wytrwałością wydawanéj przez p. Karola Fostera w Berlinie, otrzymaliśmy spory tom, zawierający rozprawę Silvio Pellico, „O obowiązkach człowieka." Tłómacz téj pracy p. Karol Forster, poprzedził ją przedmową swego pióra, w któréj bardzo słuszną choć nienową spotykamy uwagę, iż w dzisiejszéj społeczności, po za przemianami dziejowemi, odbywa się wewnętrzna, czysto moralna praca, głęboko poruszająca wszystkie warstwy ustroju towarzyskiego. Autor sądzi, że praca ta jest walką starych zasad egoizmu z usiłowaniem wprowadzenia w czyn owych prawd, które odwiecznie leżą w boskiéj nauce Ewangelji. W téj jednak epoce walki i przejścia tém więcéj trzeba zwracać uwagę na obowiązki człowieka, które są źródłem praw, a stąd i przyszłym regulatorem nowéj budowy społecznéj. Nie należy zapominać o tém, równowaga bowiem tylko między nabywaniem praw a spełnianiem obowiązku zapewnić może postęp. Książka obecna jest już z kolei dziewiątym tomem „Bibljoteki", który równie jak poprzednie, z zasłużonêm uznaniem witamy.

— POSIEDZENIE W ZAŁADZIE OSSOLINSKICH. — Dnia 12 b. m. przed południem odbyło się w sali Zakładu naukowego imienia Ossolińskich, stosownie do ustawy i woli fundatora, uroczyste roczne posiedzenie publiczne, na którém zastępca kuratora Zakładu, hr. Maurycy Dzieduszycki, zdał sprawę o stanie i rozwoju tego instytutu krajowego w roku upłynionym. Data podane w sprawozdaniu do wiadomości publicznéj, świadczą o coraz pomyślniejszym wzroście i rozwoju instytutu, tak pod względem zarządu naukowego, jak i administracji finansowéj. Z kolei dyrektor zakładu, p. August Bielowski, odczytał rozprawę naukową o znajdującym się w bibljotece drogocennym zbiorze rękopismów, które dzięki staraniom dyrekcji, w upłynionym roku zupełnie zostały uporządkowane. W końcu skreślił p. Wincenty Pol wymównie i z głębokiém pojęciem przedmiotu, stanowisko i charakterystykę literatury polskiéj dziewiętnastego wieku. Liczne grono słuchaczów obojéj płci brało udział w tém uroczystém posiedzeniu. (G. W.)

PRZEGLĄD ROLNICZY.

Spotkaliśmy się w Z i e m i a n i n i e (piśmie perjodyczném gospodarskiém wychodzącém w Poznaniu) z artykułem nacechowanym gruntowną znajomością rzeczy, a stąd wielce dla ogółu interesującym. Doniosłość tego artykułu i ważność przedmiotu spowodowały przedruk jego we wszystkich niemal pismach rolniczych krajowych; i my też skwapliwie pomieszczamy ten artykuł w szpaltach naszego pisma, pragnąc oznajamiać czytelników naszych ze wszystkiém tém, co tylko ma związek z rolnictwem i u nas praktyczne zastosowanie znaleźć może.

Wybór ziarna do siewu.

„Siew jest czynnością bardzo dobrze znaną; wykonany zwykłym sposobem z ręki, przedstawia się w postaci nadzwyczaj prostéj roboty

---

Bob-Rock.

przez

KAROLA SEELSFIELDA.

(Dalszy ciąg, ob. N. 121)

Z niemém zdziwieniem patrzałem na Boba. Alkald zaś najspokojniéj wziął drugie cygaro, zapalił je i rzekł obojętnym głosem:

— Nie znajdziesz ulgi, dopóki nie powieszą? Dobrze. Ale dla czegoż chcesz być powieszonym? To prawda, że dawno trzeba było to zrobić. A jeżeli dzienniki Georgji i Missisipi nie kłamią, to zasłużyłeś już na stryczek przynajmniéj ze dwadzieścia razy, ale to tam, w Stanach. Jesteśmy w Texasie pod rządem meksykańskim i wcale nas nie obchodzi to coś tam zawinił, gdybyś tylko tu nie nabroił. Gdzie nie ma strony powodowej, tam być nie może obżałowanéj.

— Hm!... Jest strona powodowa—odparł Bob pochmurnie—jest strona powodowa—dodał zniżając głos i drgając.

— Strona powodowa? A ktoż to być może stroną powodową?—zapytał alkald, patrząc na mnie.

— Kto strona powodowa?— wyjąkał Bob,—kto strona powodowa? — powtórzył, wpatrując się bezmyślnie to we mnie, to w sędziego.

Zatrzymał się i rzekł stanowczo:

— Sędzio, każ wyjść murzynowi! Co trzeba powiedzieć wolnemu białemu człowiekowi, obywatelowi, tego czarne uszy słyszeć nie powinny.

— Ptoli, odejdź ztąd! — zawołał alkald. A zwracając się do Boba rzekł:

— Czegoż więc potrzebujesz, cóż chcesz mnie powiedzieć? Ale pamiętaj, że cię nikt nie zmusza. A zresztą moja w tém wola, że cię dziś słucham: dziś niedziela.

— Wiem—odparł Bob—wiem o tém sędzio. Ale wiem i to, że nie mam spokoju. Probowałem wszystkiego: jeździłem do San Felipe de Austin i do Anaguac, nic nie pomogło. Gdziekolwiek bym się udał, widmo wszędzie mnie ściga, pędzi mnie nazad, do przeklętego p a t r y a r c h y...

— Do patryarchy?—zapytał sędzia.

— Tak jest do patryarchy!— wyjąkał Bob.— Czy znasz patryarchę?... stoi nad Jacinto.

— Wiem, wiem—odparł sędzia.— A cóż cię pędzi do patryarchy?

— Co mię pędzi?—mówił do siebie Bob.—Co pędzi tego... tego... kto...

— Tego, kto?..... zapytał alkald z cicha.

— Tego, kto—mówił Bob zniżając głos—tego, kto... drugiemu... wpakował w pierś uncję ołowiu... leży tam, pod patryarchą.. ten.. kogo.

— Kogo?.—zapytał sędzia znowu z cicha.

— No... kogo zamordowałem.

Ostatnie słowo Bob wymówił, jąkając się niecierpliwie i z trudnością.

— Zamordowałeś? — zapytał alkald, silniejszym głosem, prawie serjo. Ty, jego? kogo?

— No kogo? Dla czegoż mi pan nie pozwalasz skończyć. Przerywasz ciągle tą gawędą—mruczał Bob z nieukontentowaniem.

— Stajesz się złośliwym Bob!—przerwał sędzia, tracąc cierpliwość. W głosie jego przebijało się tak cierpkie nieukontentowanie, a razem taka obojętność, że mnie nawet ogarnęła trwoga i mimowoli dotknąłem się szyi, ażeby się przekonać, czy nie przyłożono mi już noża do gardła. Ton mowy jego zmuszał obawiać się o wszystko. W życiu mojem zdarzyło mi się słyszeć mówiących w ten sposób o zabójstwie.. Słuchałem, z natężoną uwagą, starałem się nie stracić ani jednego słowa, ażeby się przekonać, czy nie było to skutkiem osłabienia i rozdrażnienia nerwów. Czy nie była tu mowa o niezgrabnie zabitym niedźwiedziu lub panterze?

Tak być musi, nie inaczéj—pomyślałem. Na twarzy alkalda nie znać było najmniejszego wzruszenia, jakaś rzemieślnicza obojętność odbijała się tylko na niej. Tam znowu, na twarzy Boba widziałem okropny wyraz trwogi i rozpaczy. Dzikie okrucieństwo miotało nim, gdy usiłował wydobyć z siebie zeznanie. Mówił urywając, jakby mimowoli, jak gdyby go szatan opętał; okropne męki wykrzywiały mu rysy, oczy przewracały się, jak gdyby je szarpały piekielne furje, to znowu utkwione były nieruchomie, w jeden punkt, jak gdyby tuż przy nim stało widmo! Wszystko w nim zdradzało nadzwyczajne przerażenie.

Mądrość moja na nic mi się tu nie przydała, znajomość ludzi okazała się zbyt słabą. Sędzia nie wyjmował z ust cygara i palił je tak spokojnie, jak gdyby w rzeczy saméj mowa była o niezręcznie zarzniętém cielęciu lub wole. Pogrążony byłem w niemem podziwieniu, na widok téj obojętności, tego braku uczucia, który był tak nowym dla mnie.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

i dla tego może mało zwraca na siebie uwagi praktycznych rolników. W istocie, ziarno na ziemię rzucone, ziemią pokryte, wschodzi, krzewi się bez naszéj pomocy, wyrasta w łodygę, bujnym kłosem uwieńczoną. Nieraz widzimy, że gdy zbiór był spóźniony, ścierń po żniwach pięknie się zieleni, ponieważ ziarna wypadłe w chodzą, chociaż były na powierzchni ziemi zostawione. Silne więc okazują dążenie do odrodzenia się w warunkach nawet mniej sprzyjających, jednak nie powinno to rolnika uwodzić, czynić go na przyszłość obojętnym; roślina bowiem w rozmaitych epokach swego życia ma pewne wymagania i potrzeby organizacji, które ją stawiają w rozmaite stosunki zewnętrzne pod wielorakiemi wpływami; dla tego, chociaż w początkach ziarno na małém przestaje, rozwinięcie roślinki młodocianéj widocznie się odbija w dalszém jéj wykształceniu.

Rzecz więc niezawodna, że każde ziarno, jeżeli zarodek jego nie jest uszkodzony, może zejść na każdym gruncie; lecz doświadczenie nauczyło, że grunta nawet żyzne wtenczas dopiéro dobre plony wydają, gdy ziarno ma właściwe sobie przymioty i w pewnych warunkach zostało zasiane.

Do tych warunków należą:

a) Zupełne rozwinięcie i dojrzałość ziarna.

b) Czas właściwy siewu.

c) Stosowna ilość nasienia.

d) Sposób jego umieszczania w ziemi.

Znaczenie tych warunków, zaczęto lepiéj oceniać po rozwinięciu nauki o żywieniu się roślin. Dzisiaj wiadomości co do siewu są dosyć rozległe i wyrobione. Naukowo-praktyczny ich rozbiór wymaga obszerniejszego wykładu, w którym należałoby przytoczyć wiele doświadczeń i prawd teoretycznych, tutaj przestajemy na wskazaniu, jakie przymioty winny mieć dobre ziarna do siewu użyte, i jakim sposobem można je produkować.

Lecz doświadczenia przekonywają, że dobroć ziarna wiele na plon wpływa. Ziarna niezupełnie rozwinięte, nie nabywszy przymiotów gatunku, który przedstawiają, zwykle dają złe plony; ziarna niedojrzałe nie mogą wydawać indywiduów zupełnych. Nasienie lnu i konopi, wzięte z indywiduów rosłych, jeżeli nie było dojrzałém, wydaje małe rośliny, które po kilkakrotném powtórzeniu tego postępowania karłowacieją. Ziemniaki, zbierane przed kwitnieniem, w końcu kwitnąć przestają. Zdaje się, że w rodzinach podobnie jak w zwierzętach przymioty rasowe indywiduów przelewają się na ich potomstwo. Okoliczności miejscowe, klimat i kultura, mogą sprowadzić w wykształceniu roślin pewne przemiany, które potém przechodzą na następną generację. Tym sposobem, prawie zawsze bez naszéj wiedzy, powstały liczne odmiany, które się utrzymują przez stósowny wybór reproduktorów, gdy im towarzyszą warunki, w których się utworzyły. W przeciwnym razie, następuje ich wyrodzenie.

Jeżeli więc ziarna tyle wpływają na plony, rolnik nie powinien szczędzić starania o pozyskanie ziarn zupełnie dojrzałych i wykształconych. Wprawdzie ziarna zbożowe, 20 do 25 dni przed dojrzeniem zebrane, mogą kiełkować i wschodzić, jednak doświadczenia wyraźnie ostrzegają, że siew ziarnem niedojrzałém lub niezupełnie wykształconém w początku może się dobrze utrzymywać, ale w końcu rośliny słabieją i giną. Hellriegel okazał, że przy warunkach zupełnie jednakowych ziarna żyta, mające większą wagę, wydały silne rośliny, z których każda ważyła 90 miligr., gdy z ziarn lekkich zaledwie 35 miligr. dochodzą. Ziarna ciężkie prawie wszystkie wschodzą, ich liczba taż sama, co ziarn lekkich, wydaje więcéj materji organicznéj, rośliny silniejsze i większe z korzeniami w jesieni więcéj rozwiniętemi. Nakoniec utrzymuje Ballenot, że po zasiewie ziarnami niedojrzałemi zwykle pszenica jest śniecią zarażona, wapnowanie i użycie siarczanu miedzi w jego mniemaniu nie chronią od śnieci, lecz tylko wegetacją przyśpieszają. Przytacza przykład, że dopóki używał ziarna własnéj produkcji, zupełnie dojrzałego, nigdy nie miał pszenicy zaśniecon éj; lecz po zasianiu ziarnem kupioném w okolicy, w któréj zbierano zboże niedojrzałe, ażeby mieć piękne ziarno, plony jego bardzo przedstawiały smutny obraz, chociaż ziarno do siewu było wapnowane. Używając ziarn własnéj produkcji, zanurzył je w wodzie dla oddzielenia lekkich, które na wierzch spływają. Jeden z sąsiadów, świadek téj operacji część ich zasiał w ogrodzie, współcześnie zasiano ziarna ciężkie. W początku nie było różnicy, lecz po okwitnięciu, ziarna lekkie wydały kłosy czarne, ziarna ciężkie na polu zasiane dały kłosy grube, żółte, ciężkie. Doświadczenie to więcéj przemawia niż jakiekolwiek inne tłómaczenia.

Schmitz także okazał, że śnieć okazuje się w pszenicy, zasianéj ziarnem nieco przytęchłém, co łatwo następuje, jeżeli zboże nie zupełnie sucho zżęte zwieziono do stodół, gdzie po niejakim czasie zaczyna się pocić. Dla tego radzi pszenicę, zupełnie dojrzałą i suchą, zaraz albo przynajmniéj w ciągu 8 dni po zżęciu wymłócić, w plewie przechować i dopiéro w czasie siewu oczyścić. Postępując tym sposobem, unika się w czasie pocenia stęchlizny, która może być tak mało rozwiniętą, że ją trudno węchem poznać, a jednak jest powodem, że ziarna zasiane wydają plon zaśniecony. (D. n.)

KORESPONDENCJA

KURJERA WILEŃSKIEGO.

LIST Z BERLINA, 10 października

(Dokończenie. Ob. N. 121.)

Kwestja o cenach i płacy dziennéj, będąca przedmiotem trzeciego oddziału, wywołała następne postanowienia: 1) Kongres ma przedewszystkiém na względzie statystykę cen i dziennéj płacy, nie zaś ich historją; 2) zebranie wiadomości o cenach 48-iu artykułów żywności; 3) ceny tych artykułów wyprowadzają się albo z wagi albo z miary, lecz w tym ostanim razie należy wskazać wagę tejże miary; 4) wszystkie średnie ceny targowych dni, giełd, licytacij i t. p. powinny być wyliczone na zasadzie jak największéj ilości cen. Co się tycze badania ilości wynagrodzenia, p. Baumstark radzi przedewszystkiém zwrócić uwagę na koleje żelazne. Wskazał na towarzystwa żelaznych dróg w Niemczech, które mogą się pod tym względem pochlubić bogatemi przedwstępnemi pracami. Rozpatrując kwestję o ruchu transportów po kolejach żelaznych, rzeczona sekcja zwróciła uwagę kongresu na tę okoliczność, iż ostatniemi czasy z nadzwyczajnym rozwojem sieci dróg żelaznych, stało się rzeczą możliwą otrzymać cały szereg cyfr, nader ważnych dla statystyki handlu i przemysłu. Stąd też, większość głosów uznała potrzebę klassyfikacji towarów na wszystkich kolejach żelaznych, według rodzaju i drogi, którą udają się transporta. Dotąd można tylko wiedzieć, że taka a taka kolej żelazna przewiozła tyle a tyle pudów towaru, dla statystyki zaś nierównie ważniejszą jest rzeczą wiedzieć jaki mianowicie towar wysłany, ile jest jego i dokąd zaadresowany.

Czwarta sekcja zajmowała się stanem zdrowia w wojsku. Kongres uznał, że z list konskrypcyjnych najłatwiéj otrzymać można szczegóły o stanie zdrowia większéj części męzkiéj ludności. Chce on, aby wszyscy nowozaciężni, niewyłączając nawet tych, którzy się okażą niezdatnymi do wojskowéj służby podlegali najściślejszemu lekarskiemu oględowi. Zdaje się, że takowe postanowienie nietylko przyniesie korzyść dla statystyki, lecz nadto, wpłynie korzystnie na polepszenie stanu najuboższych klass społeczeństwa, pomiędzy któremi najokropniejsze nieraz gnieżdżą się choroby.

Piąta sekcja kongresu, która się wyłącznie zajmowała sprawą ubezpieczeń, opracowała to pytanie z wielką skrupulatnością. Wysadziła z grona swojego, kilka podrzędnych komissij, z których każda obrała dla siebie oddzielną gałęź ubezpieczenia. Po kilku dniach, dzięki udziałowi najgruntowniejszych specjalistów, wyszły nader dojrzałe postanowienia względem ubezpieczenia życia, ubezpieczenia od ognia, gradu, i wreszcie ubezpieczenia transportów i bydła. Towarzystwa wzajemnéj pomocy były przedmiotem następnych obrad téjże sekcji. Uznając całą doniosłość tego pytania, postanowiono urządzić międzynarodową komissję, któraby przygotowała swe wnioski na najbliższy kongres.

Lecz najwięcéj podobno zajmowało uczone zgromadzenie statystów pytanie o jednostajności miar, wag i monet. Szósta sekcja, która się wyłącznie niém zajmowała, przyszła do przekonania, że system metryczny najwięcéj odpowiada żądanemu ujednostajnieniu; w tym więc celu kongres postanowił zalecić wszystkim rządom, aby wprowadziły ten system w jak można najkrótszym czasie, oraz aby w tych krajach, które go przyjmą, uczyniono zeń przedmiot obowiązujący we wszystkich szkołach. Co się tycze jednostajności monety, kongres napotkał większe nieco trudności, ile że przebijanie monety z nowym stemplem narazić może na wielkie koszta te mianowicie rządy, których zasoby finansowe nie są w kwitnącym stanie. Postanowiono jednak przyjąć dziesiętny system, i o ile można ujednostajnić monety wszystkich krajów. Najsilniéj ten wniosek poparł p. Dohne prof. berlińskiego uniwersytetu. To pewna, że przy teraźniejszym stanie stosunków międzynarodowych, jednostajność miar i wag, a szczególnie monet jest bardzo na dobie. Przedtém jeszcze kilkakrotnie podejmowano tę kwestją, i na uprzednich kongresach, i w Anglji i we Frankfurcie, gdzie osóbne w tym celu utworzono komissje, zawsze jednak napotykano Charybdę i Scyllę, którą obejść było nie podobna. Czy tegoroczny kongres będzie szczęśliwszym, nie wiemy.

Owoż opis à vol-d'oiseau poważnych, naukowych działań kongresu. Myliłby się jednak ktoby sądził, że to strasznie uczone grono ani na chwilę nie zdjęło swoich tog i biretów doktorskich. Bynajmniéj! Była tu jeszcze jedna sekcja, jeżeli się tak nazwać godzi, którą p. Engel dowcipnie nazwał: Geschäft und Vergnügensection (wydziałem interesów i rozrywek). Berlin wystąpił świetnie. Członkowie kongresu, wolni od zajęć poważnych, mogli cały czas z sobą przepędzać, stąd zabierali z sobą znajomość i mieli sposobność zbliżyć się do siebie. Ogólne zgromadzenia odbywały się w główném sali i zbypanów, w któréj wygodnie się mieściło w krzesłach do 500 osób. Trybuny zajmowali nienależący do obrad członkowie obojéj płci, których liczba ograniczała się tylko brakiem miejsca. Płeć piękna ma się rozumieć miała pierwszeństwo. Na podwyższeniu stał wielki stół okryty zielonéń suknem, za którym siedział prezydent i główni członkowie kongresu. Francuzy, niemieccy i angielscy stenografowie siedzieli za osóbnym stołem. W głębi widniało popiersie króla pruskiego. Oddziały kongresu miały też wygodne pomieszczenia w osóbnych, mniejszych salach. Prócz tego, w tymże gmachu mieściły się: biuro korrekcyjne, pocztowe i telegraficzne oddziału i bufet. Piękny ogród wieczorami był oświecony, a dobrana muzyka zwabiała doń liczne grono dam i mężczyzn. Berlin jednak tém się nie ograniczył: w teatrze opery dano dla członków kongresu osóbne widowisko, w Tivoli był dla nich dany wieczór, zakład króla podejmował ich prawdziwie po królewsku.

Lecz wszystkie te przyjemności nikną w porównaniu z wycieczką do Potsdamu, letniéj rezydencji królów pruskich. 12 września o 2 godzinie po południu nadzwyczajnym pociągiem całe uczone grono udało się do Potsdamu. Mnóstwo osób czekało ich przybycia w dworcu kolei żelaznéj. W Sans-souci orszak zatrzymał się na chwilę, z powodu, iż wielu członków kongresu chciało się przypatrzeć królowéj wdowie tam mieszkającéj. W oranżerji, założonéj przez Fryderyka Wilhelma IV, oglądaliśmy przepyszne kopje Rafaela. Obszedłszy cały ogród, wszystkie jego pałace i fontanny, wszystkie chodniki, cieplarnie, kjoski i klomby, przyszliśmy do nowego pałacu. Tu czekała nas niespodzianka. Dowiedzieliśmy się, że książe następca z żoną pragnie przyjąć u siebie członków kongresu. Wkrótce podwoje audjencyjnéj sali, rozwarły się i znaleźliśmy się w obec dostojnych gospodarzy. Dziwna prostota i szczerość panowała w ich rozmowie i obejściu. Ubior księżnéj był prosty, zupełnie czarny. Jedyną ozdobą była niewielka brylantowa śpinka. Dziwnie jednak ten ubior przypadał jéj do twarzy.

O zmroku podano pyszną przekąskę. Tu się zdarzyła następna anegdota, za któréj wiarogodność ręczymy. Następca usłyszawszy kilka osób mówiących po angielsku zbliżył się do nich. Jeden Anglik, który niebył w sali audjencyjnéj, a więc nie widział i niepoznał następcy tronu, wziął go za jakiegoś jenerała pruskiego. Szczerze pracując widelcem i nożem, obraca się doń i przemawia: „Pan jednak dobrze mówisz po angielsku!"

— „Nic dziwnego, odpowiada książe, wszakże teścia moja angielka!"

Łatwo wyobrazić sobie zdziwienie Anglika, gdy się dowiedział z kim rozmawiał.

Na tém kończymy swe sprawozdanie, śmiało twierdząc, że obecny kongres berliński prześcignął wszystkie inne swemi rezultatami, które zapewnie nie zaniedbają wkrótce wydać błogich owoców dla nauki i ludzkości.

ROZMAITOŚCI.

— W Londynie jest teraz, według ostatnich wyliczeń, 37,956 cudzoziemców obojéj płci, w téj liczbie 678 Rossjan, 1,938 Polaków, 6,878 Francuzów i więcéj niż 16,000 Niemców.

— Wszystkie dzienniki powtórzyły ciekawą wiadomość o nowém odkryciu pana Wagnera, który za pomocą fotografji i mikroskopu, dojrzał na błonie białkowéj przedmiot ostatni, na który padło wejrzenie zabitego cielęcia. Dziś to odkrycie, przyjęte z zapałem w Anglji, znalazło zastosowanie w Ameryce. Doktor Sandfort z Bostonu robił już doświadczenia z okiem pewnego Beardsley, który został zamordowany przez niewiadomego zabójcę. Za pomocą płynu belladony, źrenica się oczyściła, wówczas ją sfotografowano i dojrzano przez mikroskop nie tylko twarz, ale odzienie i broń, którą Beardsley był zabitym.

— W małéj wioseczce Vernierfontaine we Francji nagle umarło dwie osoby. Pan Charneville otoczony krewnemi rozmawiał z niemi najprzytomniéj, gdy w tém położył rękę na stole, jak gdyby w niéj uczuł ból nieznośny. Ktoś z obecnych zaczął się u niego pytać o przyczynę nagłego milczenia; nieodbierając odpowiedzi, zawołano panią Charneville, która dała mu wąchać mocnego octu, lecz nie mogąc ocucić go zawołała: „Mój Boże opuszczasz mnie mężu, a więc i ja umieram"—i osunęła się bez życia na ziemię. Niewiadomo kto pierwszy wyzionął ducha. Mąż miał wieku lat 60, żona 59.

— Czytamy w Pungolo, gazecie wychodzącéj w Medjolanie, że jakiś ulicznik podjął na ulicy koniec cygara i zaczął go palić, lecz wkrótce uczuł tak gwałtowne boleści, że musiano go wnieść do pierwszego lepszego domu i podać ratunek. Okazało się, że ogarek umoczony był w płynie szkodliwym. Pospólstwo będące świadkiem tego wypadku, rozszarpałoby na części winowajcę, gdyby takowy się znalazł.

— Wywoz książek we Francji nadzwyczaj się zwiększył. W przeciągu pierwszych ośmiu miesięcy bieżącego roku wywieziono ich za 11,800,000 franków, — a więc za 700,000 franków więcéj jak w roku zeszłym, a za półtrzecia miljona franków więcéj jak w r. 1861.

—W Paryżu umarła pani Bonnée, stryjeczna siostra Seribégo. Mąż jéj był adwokatem i bronił sprawy jenerała Moreau. Kobiéta ta godna najwyższego szacunku, była prezydentką towarzystwa więzień i założycielką zakładu sierot dla dziewcząt, którym dawała posagi z własnéj kassy. Umarła, mając lat 87 wieku.

— Z Paryża donoszą, że na placu Vendôme rozpoczęto już stawiać rusztowania koło kolumny tam znajdującéj się, w celu zdjęcia umieszczonego na niéj posągu cesarza Napoleona I, dzieła p. Seurre. Posąg ten, jak wiadomo, przedstawia cesarza w szarym surducie i tradycyjnym stosowanym kapeluszu i ma być zastąpiony przez inny posąg cesarza, ale w płaszczu Cezarów z wieńcem laurowym na głowie. Uroczyste odsłonięcie tego posągu ma podobno nastąpić 27-go b. m. Dawny zaś posąg będzie ustawiony w alei Courbevoie, gdzie już budują pod niego piedestał.

— Pewien Turek z Konstantynopola, nieumiejący języka francuzkiego, wracał niedawno do Paryża. Przejeżdżając przez duże miasto, gdzie się pociąg na dziesięć minut zatrzymywał, wziął na stacji trochę owoców i ciasta. Zadzwoniono. Turek, nie wiedząc ile się należy, daje 20-frankową monetę. Służący, widząc złoto, patrzy zdziwiony na Turka i nie szuka drobnych pieniędzy. Ten sądząc, że mało zapłacił, wyjmuje drugie 20 fr., służący przygląda mu się z podwójnem zadziwieniem. Cudzoziemiec nareszcie nie może go pojąć i daje jeszcze 20 fr. Służący stał osłupiały, nie wiedząc co ma myśleć, a Turek sądzi, że jeszcze za mało, rzuca więc czwarte 20 fr. i ucieka, lękając się, ażeby nie oddać wszystkich pieniędzy. Wsiadając do wagonu, opowiada o tym wypadku przyjacielowi swemu więcéj obeznanemu z cenami we Francji. Ten naśmiał się serdecznie z tego wypadku i pośpieszył za powrótem do Paryża odebrać 80 fran., odtrąciwszy 1 fr. 25 cent., które się należały za owoce i ciasta.

— Dnia 14 września dało się uczuć w Tunis silne trzęsienie ziemi, po upływie 25 minut nastąpiło drugie wstrząśnienie, daléj po krótkiéj przerwie trzecie. Koło dziesiątéj godziny czarna chmura pokryła niebo, błyskawice przerzynały sklepienie, deszcz lał ulewny, ustał zaledwie o północy i w jednéj chwili uderzył piorun, deszcz lał jak z wiadra, a trzęsienie ziemi ciągle się powtarzało. Koło godziny 3 po północy silne wstrząśnienie przeraziło wszystkich. Było to ostatnie i 16-e. Nazajutrz czuć się dały dwa nowe wstrząśnienia, lecz daleko słabsze. Żydzi tak byli strwożeni, że przepędzili tę noc pod gołem niebem, niedaleko gmachu konsula Francji. Ofiar było mało; minaret meczetu runął.

— Niedawno podano na stół cesarza austrjackiego Franciszka Józefa, winogrona węgierskie tak wielkie jak owe chanaańskie, o których mówi Pismo święte. Dwa grona miały dwie stopy długości, jedną szerokości, same zaś owoce były tak wielkie jak orzech turecki.

— Znakomita autorka angielska pani Trollop umarła we Francji. Urodziła się w r. 1778 w Heckfeldgeuts i ostatnie lata przepędziła w samotności. W utworach swoich napadała na Amerykanów, którzy jéj tego darować nie mogą. „Ameryka i Amerykanie, Wygnanie w Ameryce, Belgja i zachodnie Niemcy, Paryż i Paryżanie, to są literackie utwory, pani Trollop. Dwaj jéj synowie pracują na téj saméj drodze z wielkiem powodzeniem.

— Według sprawozdań, w szkołach poprawczych w Anglji było w roku przeszłym 4,536 przestępców. Z nich 3,582 chłopców a 1,054 dziewcząt. W téj zaś liczbie protestanckich dzieci było 3,533, a katolickich 1,003.

— Na drodze kolei żelaznéj z Barcelony do Granolles wydarzył się smutny przypadek. Pociąg przybywający z Francji, złożony z 9 wagonów, załamał na rzece Haberu most uszkodzony przez deszcze. Lokomotywa i 7 wagonów wpadły do rzeki. Wiele trupów wyciągnięto z wody, inne woda uniosła. Rannych liczba bardzo znaczna.

— Dnia 23 kwietnia 1864 r. Anglja ma zamiar obchodzić uroczyście 300-letnią rocznicę urodzin swego nieśmiertelnego poety Szekspira. Nie tylko w Londynie, lecz wszędzie, gdzie tylko mieszkają Anglicy, dzień ten będzie dniem narodowych uroczystości. Na wyniosłém miejscu w Londynie mają przytem wznieść dla niego pomnik.

— Dla ludzi naiwnych, którzy jeszcze wyobrażają sobie, że życie Wschodu jest pełném tajemnic, że seraje i haremy kryją w sobie coś niesłychanie zajmującego i nowego dla pojęć europejskich, przełożono zapewnie na język niemiecki z francuzkiego „Tajemnice Serajów i Haremów" pani Audouard. Dzieło to zawiera w sobie wiele rzeczy zajmujących, szczegółów o stanie i położeniu kobiet na wschodzie, ale niestety, nie odsłania tajemnic, bo ich już dziś niema nigdzie... a seraje i haremy dostępne wyjątkowo były tylu osobom, które je opisywały, odwiedzały, badały, że trzeba dziecięcéj naiwności, by tam szukać tego nieznanego, które niestety zawsze nęci i pociąga.

— Na łuku tryumfalnym de l'Etoile w Paryżu, zapisane są imiona wszystkich bohatérów rzeczypospolitéj i cesarstwa, wiele ich jednak opuszczono czy przypadkowo czy umyślnie. Wiadomo, z jaką boleścią Wiktor Hugo dopominał się o imię ojca swego opuszczone... et mon père oublié. Zdaje się, że i A. Dumas, także syn mężnego dowódcy z czasów cesarstwa, którego Bonaparte nie lubił, mógłby się o podobną krzywdę ojcu jego wyrządzoną upomnieć. W czasie przejazdu cesarza przez Grenoble, niedawno kapitan Bizanet złożył mu cztery chorągwie zabrane na Anglikach w r. 1814, przy obronie Berg-op-Zoom. Na zapytanie, czyby sobie czego nie życzył, żądał także, aby imię jego ojca, który zdobył te sztandary, na łuku wpisane zostało. Obietnicę tę spełniono natychmiast.

(UDZIELONO).

Po odczytaniu uwag p. Snarskiego w Kurjerze Wileńskim N-rze 111-m o właściwym karmie i ciepłém przez zimę utrzymaniu inwentarza oborowego i stajennego, co za właściwe uważam, aby zwierzęta domowe pokarm strawny, posilny otrzymywały i ciepłe miały stanowisko; stosownie do pomienionego przedmiotu za potrzebne poczytuję dodać jeszcze, aby z uprzężą po ludzku, łagodniéj, z umiarkowaniem rozważniejszem obchodzono się.

Będąc właścicielem ziemnego majątku, zauważałem jak się włościanie nad wołami do sochy użytemi pastwią. Również bez względu na upały letnie, nie dają żywiołowi w porze odpoczynku, kończąc bez wytchnienia pole do dziennego wyorania przeznaczone; jeżeliby o rannéj czwartéj wyszedł oracz w pole i do dziesiątéj tylko pracował, a po południu też od czwartéj kończył, wystarczyłoby dość czasu do wyorania pół morga; tą koleją roboty się nie umniejszy a ludziom i uprzęży ulgę przyniesie.

Konie pracowite, bez względu podobnież na ich wiek, wygodę i siłę ciężarem zbytecznym obciążają; widziałem jak na jednego konia woz długi kuty ciągnącego po kilka beczek zboża naładowywano, a które rad nierad dźwigać biedny musi.

Nad bydlęciem żadnéj litości nie mają, w najgorszą drogę wożą drwa do miasta saniami, kiedy już śniegu na drodze nie ma i t. p.

Ażeby zapobiedz podobnemu nadużyciu, należałoby przedsięwziąć skuteczne środki.

Gdy oświata i moralność, a stąd i dobrobyt coraz się rozwija, niechże i zwierzęta z moralności rozumniejszych istot korzystają, niech czują nad sobą opiekuńczą człowieka rękę, który władzy swéj nienadużywa, ale siłę zwierzęcą umiejętnie na korzyść własną obracać potrafi.

Człowiek wyższego usposobienia, a tém samém praw przyrodzonych łagodny wykonywacz, zawdzięczając usługi zwierząt, niech się przyczynia nie do pogorszenia, lecz do osłodzenia i polepszenia stanu pracowitych towarzyszy, bo wszystko co żyje zarówno wymaga wygody i stosownego obejścia się. Możemy bezwzględnie zniewolić, do wysiłku chwilowego zwierzę, lecz to się dokonywa kosztem jego zdrowia, a stąd i prędszém zużyciem.

Rząd angielski, za obejście się srogie ze zwierzętami, naznaczył grzywny. I u nas ten ważny przedmiot z pobudek i moralnych i materjalnych ze wszech miar na uwagę zasługuje.

1863 r. paździer. 21 d. Wilno A. M.

† 5-го октября 1863 г. Иванъ Дмитрьевичъ Денисовъ оплакалъ кончину своего сына Θеофилакта, 22 лѣтъ, который своимъ стремленіемъ къ наукамъ, добротою сердца и благородствомъ души подавалъ большія надежды для старика отца, котораго любилъ и уважалъ.

Покойный Феофилактъ воспитывался въ виленскомъ дворянскомъ институтѣ, гдѣ и окончилъ съ полнымъ успѣхомъ курсъ наукъ и удостоился всѣхъ преимуществъ, дарованныхъ этому заведенію. Для продолженія своего образованія отправился въ С. Петербургъ, гдѣ пройдя три курса въ университетѣ отъ усиленныхъ занятій, разстроилъ свое здоровье и долженъ былъ возвратиться къ родителямъ въ Вильно, гдѣ благодѣтельный воздухъ подкрѣпилъ его силы; но въ іюлѣ постигла его тяжкая горесть: старшій братъ его Николай Ивановичъ Денисовъ былъ убитъ въ дѣлѣ съ польскими мятежниками, въ волковыскомъ уѣздѣ, мѣстечкѣ Лысково. Это увеличило его болѣзнь и вскорѣ развилась скоротечная чахотка. Въ послѣдніе минуты жизни совершилъ христіанскій обрядъ, принявъ святое Причащеніе, простясь съ отцомъ, со всѣми родными, просилъ передать его послѣднее прощаніе всѣмъ друзьямъ и товарищамъ и вслѣдъ затѣмъ, юный труженикъ, тихо и безмятежно отошелъ въ лучшій міръ. Е. Д.

Дозволено Ценсурою. 25 Октября 1863 г. Вильно.

W Drukarni A. H. Kirkora.